

Bygningsreglement for småhuse

Udfærdiget i medfør af §§ 3, 5 og 16, stk 3-4
i byggeloven, jf. lovbekendtgørelse
nr. 452 af 24 juni 1998.

**Bolig- og Byministeriet
København, den 25.6.1998**

Bygningsreglement for småhuse, BR-S 98

Trykt med Times Roman 10/12

Trykt hos Quickly Tryk A/S

Papir 80 g hvid miljøvenlig off-set

Omslag 280 g cromokaton

ISBN 87-90247-14-0

Pris kr. 100,-

Generelle bemærkninger 7**1 Administrative bestemmelser 8**

- 1.1 Reglementets anvendelsesområde 8
- 1.2 Ansøgning om byggetilladelse 8
- 1.3 Byggetilladelse 10
- 1.4 Færdigmelding 10
- 1.5 Byggearbejder, der skal anmeldes inden påbegyndelse 10
- 1.6 Indsendelse af anmeldelse 11
- 1.7 Byggearbejder, der kan udføres uden tilladelse eller anmeldelse 12
- 1.8 Forhold til anden lovgivning 13
- 1.9 Midlertidig rådighed over nabogrund 14
- 1.10 Gebyrer 15
- 1.11 Dispensation 15
- 1.12 Klage 16
- 1.13 Straf 16
- 1.14 Ikrafttræden 18

2 Grundens udnyttelse 20

- 2.1 Generelt 20
- 2.2 Bebyggelsens omfang 20
- 2.3 Måling af højder og afstande 20
- 2.4 Bebyggelsens højde og afstand i forhold til vej, naboskel og sti 21
- 2.5 Supplerende bestemmelser om bebyggelsens højde og afstandsforhold 21
- 2.6 Parkeringsarealer 22

3 Boligens indretning 23

- 3.1 Generelt 23
- 3.2 Adgangsforhold 23
- 3.3 Værn 23
- 3.4 Beboelsesrum og køkken 23
- 3.5 Redningsåbninger 25
- 3.6 Bade- og wc-rum 26
- 3.7 Dør- og gangbredder 26

4. Konstruktioner, brandforhold og byggepladsen 28

- 4.1 Generelt 28
- 4.2 Bærende konstruktioner 28

-
- 4.3 Brandforhold 29
 - 4.4 Lydforhold 32
 - 4.5 Tage 32
 - 4.6 Vådrum 34
 - 4.7 Byggepladsen 34

 - 5 Varmeisolering 35**
 - 5.1 Generelt 35
 - 5.2 U-værdier for bygningsdele 35
 - 5.3 Varmetabsramme 36
 - 5.4 Energiramme 36
 - 5.5 Mindste varmeisolering 37

 - 6 Indeklima 39**
 - 6.1 Generelt 39
 - 6.2 Ventilation 39
 - 6.3 Luftsiftets størrelse 40
 - 6.4 Forureninger fra byggematerialer 42
 - Generelt 42
 - Formaldehyd 42
 - Asbest 43
 - Mineraluld 43
 - Flyveaske og slagger fra kulfyring 43
 - 6.5 Forureninger i øvrigt 43
 - Kvælstofilter 43
 - Radon 43
 - Anden forurening fra undergrund 45

 - 7 Installationer 46**
 - 7.1 Generelt 46
 - 7.2 Varme- og varmtvandsanlæg 47
 - 7.3 Ventilationssystemer 48
 - 7.4 Vandinstallationer 50
 - 7.5 Afløbsinstallationer 50
 - 7.6 Renovationsanlæg 50

 - 8 Ildsteder og skorstene 51**
 - 8.1 Ildsteder 51
 - 8.2 Luft til forbrænding 52
 - 8.3 Tilslutning til skorsten 52

-
- 8.4 Skorstene og røgrør 53
 - 8.5 Afstande til brændbart materiale 54
 - 8.6 Stråtag eller anden tagdækning som ikke er brandmæssigt egnet klasse T tagdækning, supplerende bestemmelser 56

 - 9 Sammenbyggede enfamiliehuse 57**
 - 9.1 Generelt 57
 - 9.2 Det ubebyggede areal 57
 - 9.3 Bebyggelsens højder og afstande supplerende bestemmelser til afsnit 2.4 og 2.5 57
 - 9.4 Adgangsforhold supplerende bestemmelser til afsnit 3.2 58
 - 9.5 Værn supplerende bestemmelser til afsnit 3.3 58
 - 9.6 Beboelsesrum og køkken supplerende bestemmelser til afsnit 3.4 59
 - 9.7 Brandforhold supplerende bestemmelser til afsnit 4.3 59
 - 9.8 Lydforhold supplerende bestemmelser til afsnit 4.4 og 7.1.6 60
 - 9.9 Varmeisolering supplerende bestemmelser til afsnit 5.4 61
 - 9.10 Indeklima supplerende bestemmelser til afsnit 6.1 61
 - 9.11 Installationer supplerende bestemmelser til afsnit 7 61
 - 9.12 Legepladsredskaber 62

 - 10 Sommerhuse 63**
 - 10.1 Generelt 63
 - 10.2 Bebyggelsens omfang 63
 - 10.3 Højder og afstande 64
 - 10.4 Redningsåbninger 65
 - 10.5 Bærende konstruktioner 65
 - 10.6 Brandforhold 65
 - 10.7 Tage 65
 - 10.8 Vådrom 65
 - 10.9 Byggepladser 65

- 10.10 Varmeisolering 66
- 10.11 Indeklima 66
- 10.12 Installationer 66
- 10.13 Ildsteder og skorstene 66
- 11 Garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger 67**
 - 11.1 Generelt 67
 - 11.2 Højder og afstande 67
 - 11.3 Garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger i skel mod nabo eller sti 68
 - 11.4 Brandforhold i forbindelse med skel mod nabo eller sti 69
 - 11.5 Brandforhold i forbindelse med bebyggelser, der ikke er udmatrikuleret 70
 - 11.6 Supplerende bestemmelser for garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger i sommerhusområder 70
- 12 Småbygninger på højst 10 m² 71**
 - 12.1 Generelt 71
 - 12.2 Småbygninger på højst 10 m² i tilknytning til enfamiliehuse 71
 - 12.3 Småbygninger på højst 10 m² i sommerhusområder 72
- 13 Kolonihavehuse 73**
 - 13.1 Kolonihavehuse 73
- Bilag A Beregning af bebyggelsens omfang 74**
 - 2.2.1 Beregning af bebyggelsesprocent 74
 - 2.2.2 Beregning af grundstykkets areal 74
 - 2.2.3 Beregning af bebyggelsens etageareal 74
- Bilag B Det ubebyggede areal 77**
 - 2.1.1 Generelt 77
 - 2.1.2 Opholdsarealer 77
 - 2.1.3 Parkeringsarealer 77
 - 2.1.4 Adgangs- og tilkørselsarealer 78
- Stikordsregister 80**
- Adresser 87**

Bygningsreglement for småhuse er opdelt i to spalter. Spalten til venstre indeholder kravteksten dvs. de juridisk bindende forskrifter, og spalten til højre indeholder vejledende skitser og kommentarer til kravteksten. Vejledningen er overalt trykt med kursiv. Alle tegninger i vejledningen skal alene opfattes som eksempler.

I henhold til artiklerne 30 - 36 i Traktat om Den Europæiske Union kan byggevarer fra andre EU-medlemsstater og EØS-medlemsstater, der opfylder kravene i tekniske standarder eller specifikationer på samme niveau som de danske standarder, der er medtaget i bygningsreglement for småhuse, markedsføres i Danmark. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 93/76/EØF af 13. september 1993 om begrænsning af kuldioxid-emissionerne gennem en forbedring af energieffektiviteten (SAVE). Bekendtgørelsen er notificeret over for Kommissionen i henhold til Rådets direktiv nr. 83/189/EØF, som ændret ved Rådets direktiv nr. 88/182/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 94/10/EF.

1.1 Reglementets anvendelsesområde

1.1.1 Reglementet gælder for småhuse, dvs.

- huse med én bolig til helårsbeboelse, enten som fritliggende enfamiliehuse eller som helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse (dobbelthuse, rækkehuse, kædehuse, gruppehuse og lignende),
- sommerhuse, kolonihavehuse og campinghytter samt
- garager, carporte, udhuse, drivhuse og lignede mindre bygninger og bebyggelser, som opføres i tilknytning til fritliggende eller sammenbyggede enfamiliehuse eller sommerhuse. Reglementet gælder, selv om en del af huset anvendes til sådanne former for erhverv, som sævanligvis kan udøves i forbindelse med en bolig.

(1.1.1) Tofamiliehuse, dvs. huse, hvor de to boliger er adskilt af en etageadskillelse (vandet lejlighedsskel), er ikke omfattet af reglementet. Erhverv, der sædvanligvis udøves i forbindelse med en bolig, er f.eks. frisør, ejendoms-, advokat-, revisor- og arkitektvirksomhed og lignende liberale erhverv samt dagpleje og lignende. Stuehuse ved landbrugsejendomme er omfattet af reglementet. Opføres fritliggende eller helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse som ældreboliger til ældre og personer med handikap, som er selvhjulpne, er de omfattet af reglementet. Alle andre former for ældreboliger er omfattet af bygningsreglement 1995.

Opmærksomheden henledes på Arbejdstilsynets regler om arbejdssteders indretning.

1.1.2 Reglementet gælder for:

- opførelse af nye huse,
- tilbygninger til eksisterende huse,
- ombygning og andre forandringer, som er væsentlige i forhold til byggelovens eller reglementets bestemmelser,
- ændringer i anvendelsen, som er væsentlige i forhold til byggelovens eller reglementets bestemmelser og
- nedrivning af fritliggende og sammenbyggede enfamiliehuse samt sommerhuse.

(1.1.2) Reglementet gælder kun for huse med én bolig til helårsbeboelse, se afsnit 1.1.1. Sker der ved tilbygning, ombygning eller andre forandringer af et hus en opdeling i flere boliger, hvorved der fremkommer vandrette lejlighedsskel, skal bestemmelserne i bygningsreglement 1995 anvendes.

Tilladelse til ændret benyttelse af sommerhuse til helårsbeboelse skal søges hos kommunalbestyrelsen i henhold til planlovens § 40. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan ikke påklages.

1.2 Ansøgning om byggetilladelse

1.2.1 Et byggearbejde må ikke påbegyndes uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen, med mindre andet er bestemt i afsnit 1.5 eller 1.7.

1.2.2 Ansøgning om byggetilladelse skal være skriftlig. Den skal indsendes til kommunalbestyrelsen.

(1.2.2) Opmærksomheden henledes på byggelovens § 10 A, hvorefter

Ansøgningen dateres og underskrives af ejeren. Hvis den ikke er underskrevet af ejeren, skal ansøgeren på anden måde dokumentere sin ret til at udføre arbejdet.

Ansøgningen skal vedlægges en tydelig beskrivelse af byggearbejdet, en situationsplan og tegninger med angivelse af målestoksforholdet i 3 eksemplarer.

Ansøgningen skal indeholde oplysning om de bestemmelser i byggeloven, reglementets afsnit 2 - 13, servitutter eller andre byggeforskrifter, som projektet måtte være i strid med. Ansøgningen skal indeholde en begrundet ansøgning om de nødvendige dispensationer eller tilladelser.

Ansøgningen skal indeholde oplysninger til identifikation af ejendommen eller enheden (matrikelbetegnelse og post- eller BBR-adresse, ejendomsnummer, bygningsnummer, side/dørnummer og ejerlejlighedsnummer).

- 1.2.3 Hvis det skønnes nødvendigt i det enkelte tilfælde, kan kommunalbestyrelsen forlange, at der skal udarbejdes beregninger vedrørende de bærende konstruktioner. Kommunalbestyrelsen kan yderligere forlange, at sådanne beregninger er attesteret af en statiker, der har anerkendelse efter anerkendelsesordningen for statikere.

- 1.2.4 Hvis det skønnes nødvendigt i det enkelte tilfælde, kan kommunalbestyrelsen forlange, at oplysninger om grundstykkets størrelse eller afsætningen af byggeriet attesteres af en landinspektør, i Københavns kommune af Stadskonduktøren og i Frederiksberg kommune af Stadslandinspektøren.

- 1.2.5 Kommunalbestyrelsen kan iøvrigt forlange yderligere oplysninger og tegningsmateriale, som er nødvendig for at give byggetilladelse.

ejendommen skal kunne udstykkes, såfremt der opføres mere end et enfamiliehus på ejendommen. Se endvidere Bygge- og Boligstyrelsens vejledning nr. 122 af 5. juli 1991.

Det skal fremgå af ansøgningen og tegningsmaterialet, hvorledes tilgængelighedskravene er løst. Der henvises til bestemmelserne i afsnit 3.2 om adgangsforhold, bilag B, afsnit 2.1.3, stk. 3 om parkeringspladser og afsnit 2.1.4 om adgangs- og tilkørselsarealer.

Ansøgningen skal endvidere indeholde en gennemgang af de bærende konstruktioner med specifikke henvisninger til tegninger, anvisninger og leverandørvejledninger. Specielt redegøres for vindafstivning og forankring.

(1.2.3) Eksempler på tilfælde, hvor statikerberegninger kan være nødvendige, er fritliggende og sammenbyggede enfamiliehuse med let tag og med udsat beliggenhed, f.eks. i åbent terræn helt ubeskyttet eller kun delvis beskyttet af træer eller andre huse.

Der henvises til Ingeniørforeningen i Danmarks regler om anerkendelsesordning for statikere.

1.3 Byggetilladelse

1.3.1 En byggetilladelse skal være skriftlig.

(1.3.1) En byggetilladelse bortfalder, hvis arbejdet ikke er påbegyndt inden 1 år fra tilladelsens dato. Der henvises til byggelovens § 16, stk. 1.

1.3.2 I byggetilladelsen kan der stilles krav om, at kommunalbestyrelsen skal have besked, når forskellige stadier af byggearbejdet udføres.

Kommunalbestyrelsen kan i byggetilladelser til helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse stille krav om, at der foretages målinger i det færdige hus til dokumentation af, at de lydæssige krav i afsnit 9 er opfyldt.

(1.3.2) Baggrunden for, at kommunalbestyrelsen kan forlange besked om byggearbejdets forskellige stadier, er at sikre kommunalbestyrelsen mulighed for at føre tilsyn i det omfang, den måtte ønske det.

1.3.3 Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med byggetilladelser stille krav om sikkerhed for, at byggeomodningsarbejder omfattet af byggelovens § 4 udføres, inden bebyggelsen tages i brug.

1.4 Færdigmelding

1.4.1 Når byggearbejdet er afsluttet, skal der ske færdigmelding til kommunalbestyrelsen. Byggearbejdet kan tages i brug uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen

1.5 Byggearbejder, der skal anmeldes inden påbegyndelse

1.5.1 Følgende byggearbejder kan udføres efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen:

- garager, carporte, udhuse, drivhuse, overdækkede terrasser og lignende bygninger på højst 50 m²,
- tilbygninger til garager, carporte, udhuse, drivhuse, overdækkede terrasser og lignende bygninger, når arealet efter tilbygningen højst er 50 m² og
- satellitantenner med en diameter på over 1,0 m
- nedrivning af fritliggende og sammenbyggede

(1.5.1) Nedrivning af følgende bygninger skal ikke anmeldes:

- bygninger omfattet af afsnit 11,
 - småbygninger omfattet af afsnit 12 og
 - kolonihavehuse omfattet af afsnit 13.
- Nedrivning af fredede bygninger kræver tilladelse efter bygningsfredningslovens § 11.*

Opmærksomheden henledes på bestemmelserne i Arbejdsministeriets asbestbekendtgørelse i forbindelse med anmeldelse af nedrivning af bygninger med asbestholdige byggematerialer.

enfamiliehuse samt sommerhuse

- 1.5.2 Har kommunalbestyrelsen ikke reageret inden 2 uger fra den dag, anmeldelsen er modtaget, kan arbejdet påbegyndes.
Byggearbejderne skal ikke færdigmeldes til kommunalbestyrelsen.

(1.5.2) Fristen på de 2 uger regnes fra den dag, hvor anmeldelsen er modtaget i kommunen. Sendes anmeldelsen således med postvæsenet, skal der til de 2 uger lægges den normale postbesørgelsestid. På samme måde skal kommunen blot have afsendt evt. reaktion mod anmeldelsen inden 2 uger efter at have modtaget anmeldelsen, og der må også her lægges den normale postbesørgelsestid til. Arbejdet må ikke påbegyndes, før de 2 uger + normal postbesørgelsestid er gået.

1.6 Indsendelse af anmeldelse

- 1.6.1 Anmeldelsen skal være skriftlig. Den skal indsendes til kommunalbestyrelsen.

Anmeldelsen dateres og underskrives af ejeren. Hvis den ikke er underskrevet af ejeren, skal anmelderen på anden måde dokumentere sin ret til at udføre byggearbejdet.

Anmeldelsen skal indeholde oplysninger til identifikation af ejendommen eller enheden (matrikelbetegnelse og post- eller BBR-adresse, ejendomsnummer, bygningsnummer, side/dørnummer og ejerlejlighedsnummer). Anmeldelsen skal indeholde en tydelig beskrivelse af det arbejde, der skal udføres, og vedlægges tegning med målestoksangivelse.

(1.6.1) Der skal søges om dispensation, hvis reglerne vedrørende de pågældende arbejder ikke kan overholdes, og arbejdet må ikke påbegyndes, før der er givet de nødvendige dispensationer.

- 1.6.2 Ved garager, carporte, udhuse, drivhuse, overdækkede terrasser og lignende bygninger på højst 50 m² skal anmeldelsen indeholde en beskrivelse, der viser bygningens beliggenhed på grunden, dens højde, længde og bredde, dens afstand til skel og valg af materialer til ydervægge og tagdækning.

(1.6.2) For disse bygninger gælder alene bestemmelserne i afsnit 11.

- 1.6.3 Ved satellitantenner skal anmeldelsen udover oplysninger om ejendommens adresse og matri-

kelbetegnelse indeholde oplysninger om placering af antennen, højde- og afstandsforhold samt konstruktive forhold ved placering på bygningen.

1.6.4 Ved nedrivning skal anmeldelsen udover oplysninger om ejendommens adresse og matrikelbetegnelse indeholde oplysninger om bygningens omtrentlige højde og grundflade. Kommunalbestyrelsen kan i det enkelte tilfælde fastsætte retsninglinier for nedrivningen.

(1.6.4) Kommunalbestyrelsen kan angive, hvorledes nedrivningen skal foregå, så der ikke opstår fare for forbigående eller for nabogrund eller bygninger.

1.6.5 Hvis byggearbejdet kræver dispensation fra reglementets bestemmelser, skal der søges herom i anmeldelsen, og arbejdet må uanset 2 ugers fristen ikke påbegyndes, før dispensation er givet.

1.6.6 En anmeldelse bortfalder, hvis arbejdet ikke er påbegyndt inden 1 år fra anmeldelsen.

1.7 Byggearbejder, der kan udføres uden tilladelse eller anmeldelse

1.7.1 Følgende byggearbejder kan ske uden byggetilladelse og uden anmeldelse:

- ombygning og andre forandringer i bygninger, hvis der ikke sker udvidelse af arealet eller en væsentlig anvendelsesændring.
- byggearbejder ved småbygninger på højst 10 m², omfattet af afsnit 12,
- byggearbejder ved åbne svømmebassiner, havepejse, hegnsmure og terrasser,
- satellitantenner med en diameter på højst 1,0 m og typegodkendte tagantener og
- byggearbejder ved campinghytter og kolonihavehuse.

Disse byggearbejder skal heller ikke færdigmeldes til kommunalbestyrelsen.

Selv om byggearbejderne kan udføres uden tilladelse eller anmeldelse, skal de overholde bestemmelserne i afsnit 2 - 13 i det omfang, de gælder for det pågældende arbejde. Kan dette ikke ske,

(1.7.1) Campinghytter, opstillet på campingpladser, der er tilladt i henhold til lov om sommerhuse og camping m.v., skal ikke opfylde bestemmelserne i afsnit 2 - 13. Opstilling af campinghytter kræver tilladelse fra amtsrådet efter § 8, stk. 1 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 593 af 4. september 1986 om tilladelse til udlejning af arealer til camping og om indretning og benyttelse af campingpladser (Campingreglementet). Fritagelse for at søge om byggetilladelse gælder også for installationer som f.eks. pejse, brændeovne, kedler og lignende. Ved indretning af ildsteder og skorstene underrettes kommunalbestyrelsen herom med henblik på varetagelsen af den lovlige skorstensfejning m.v., jf. bekendtgørelse nr. 239 af 27. april 1993 om brandvænsforanstaltninger for

skal der søges om dispensation hos kommunalbestyrelsen, og byggearbejdet må ikke påbegyndes, før dispensation er givet.

skorstene og ildsteder.

Hvis der i forbindelse med ombygningsarbejder og lignende inddrages arealer, som ikke allerede er medregnet i etagearealet, skal der søges byggetilladelse hertil. Som eksempler herpå kan nævnes enhver tilbygning, eller helt eller delvis inddragelse af en uudnyttet tagetage, i boligarealet.

Inddragelse af, udhuse, garager og lignende bygninger til beboelse er en væsentlig anvendelsesændring, som kræver byggetilladelse.

For beregning af arealets størrelse henvises til bestemmelserne i afsnit 2.2.

Byggearbejder ved gas-, vand- og afløbsinstallationer må kun udføres af personer eller virksomheder, som har autorisation efter bestemmelserne i lov nr. 250 af 8. juni 1978 om udførelse af gas-, vand- og afløbsinstallationer.

Der gøres opmærksom på, at arbejder på fredede bygninger, der går ud over almindelig vedligeholdelse både udvendigt og indvendigt, kræver tilladelse efter bygningsfredningslovens § 10.

For bevaringsværdige bygninger, der er omfattet af en bevarende byplanvedtægt, bevarende lokalplan eller en tinglyst bevaringsdeklaration, gælder fortsat de heri indeholdte bestemmelser for ombygninger, forandringer m.v.

1.8 Forhold til anden lovgivning

1.8.1 Inden der kan gives byggetilladelse og ved anmeldelser, skal kommunalbestyrelsen undersøge, om byggearbejdet er i strid med følgende anden lovgivning:

Lov om planlægning, lov om naturbeskyttelse, lov om bygningsfredning, lov om skove, lov om miljøbeskyttelse, lov om affaldsdepoter, lov om arbejdsmiljø, lov om offentlige veje, lov om private fællesveje, lov om byfornyelse og boligforbedring, lov om byfornyelse, lov om varmeforsy-

(1.8.1) I Bygge- og Boligstyrelsens vejledning nr. 130 af 31. juli 1995 om gennemgang af anden lovgivning er der nærmere redegjort for, hvilke bestemmelser i den nævnte lovgivning, som skal påses overholdt.

ning, lov om midlertidig regulering af boligforholdene, beredskabsloven, museumsloven og lov om stormflodserstatning.

- 1.8.2 Er dette tilfældet, skal kommunalbestyrelsen ved anmeldelser reagere overfor anmelderen inden 2 uger fra den dag, anmeldelsen er modtaget.
- 1.8.3 Hvis der i byggetilladelsen optages krav fra anden lovgivning, skal dette nævnes særskilt i tilladelsen.

1.9 Midlertidig rådighed over nabogrund

- 1.9.1 Kommunalbestyrelsen kan give en ejer midlertidig tilladelse til at råde over en nabogrund i følgende tilfælde:

- Når det er nødvendigt for at sikre omliggende grunde, bygninger og ledningsanlæg i forbindelse med et funderingssarbejde, en udgravning eller en terrænændring på egen grund og
- Når det er nødvendigt for, at en ejer kan udføre et bygge-, reparations- eller vedligeholdelsesarbejde på egen ejendom. Der kan i disse tilfælde være tale om tilladelse til at anbringe afstivning, stige, byggekran, stillads, skærmtage eller lignende på nabogrunden eller om tilladelse til at tilvejebringe adgang via nabogrund.

(1.9.1) Ved sådanne arbejder gælder en varslingsfrist på 14 dage efter byggelovens § 12. Således skal den, der agter at foretage sådanne arbejder, give den pågældende ejer skriftlig meddelelse om arbejdets art og omfang og om tidspunktet for dets påbegyndelse.

For vejarealer skal tilladelsen indhentes hos vejmyndigheden.

- 1.9.2 Benyttelsen af nabogrunden skal ske på en sådan måde, at der sker mindst mulig ulempe. Når arbejdet er forbi, skal den, der har fået tilladelsen, snarest muligt bringe nabogrunden i samme stand som før.
- 1.9.3 Hvis en ny bebyggelse i naboskel eller ændring eller fjernelse af eksisterende bebyggelse i skel vil medføre, at naboen må ændre eller fjerne konstruktioner ved skellet, skal naboen have mulighed for at foretage det fornødne, inden byggear-

bejdet forhindrer dette.

1.10 Gebyrer

1.10.1 Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal opkræves gebyr for tilladelser, midlertidige tilladelser og anmeldelser efter reglementet. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, at der skal opkræves gebyr for dispensationer ved byggearbejder, der ikke kræver tilladelse eller anmeldelse.

(1.10.1) Hjemlen til at opkræve gebyrer er fastsat i byggelovens § 28, stk. 1.

1.10.2 Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal opkræves gebyrer, eller at der kun skal opkræves gebyrer for visse sagstyper.

1.10.3 Kommunalbestyrelsen fastsætter beregningsmåden for gebyrerne og gebyrstørrelsen.

(1.10.3) Der gøres opmærksom på, at der for fastsættelse af formålsbestemte gebyrer gælder særlige principper. I beregningen kan således alene indgå udgifter, der direkte, indirekte eller komplementært vedrører området.

1.10.4 Gebyret forfalder til betaling, når tilladelsen eller dispensationen kan gives. Beregnes gebyret som et byggeomkostningsgebyr, forfalder gebyret, så snart gebyret kan beregnes.

1.10.5 Ved anmeldelser efter reglementet forfalder gebyret til betaling ved indsendelsen af anmeldelsen.

1.10.6 Kommunalbestyrelsen kan tilbageholde tilladelsen eller dispensationen, indtil gebyret er indbetalt.

1.11 Dispensation

1.11.1 For dispensation til at fravige reglementets bestemmelser gælder byggelovens § 22.

(1.11.1) Kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra de materielle bestemmelser i byggeloven og bygningsreglementet. Der kan ikke dispenseres fra de formelle regler, som f.eks. bestemmelserne om, hvornår der skal ske byggesagsbehandling, bestemmelserne om, hvornår naboer skal orienteres forud for

dispensation, ankebestemmelser og lignende. Kommunalbestyrelsen kan give dispensation, når den skønner, at det er foreneligt med de hensyn, der ligger bag den bestemmelse, der søges dispensation fra.

1.11.2 Kommunalbestyrelsen kan stille krav om, at ansøgning om dispensation eller om tilladelse til at beholde et ulovligt forhold underskrives af ejeren personligt.

1.11.3 Dispensation gives af kommunalbestyrelsen og skal enten fremgå af byggetilladelsen eller på anden måde gives skriftligt.

(1.11.3) Afvigelser fra byggelovens og reglementets bestemmelser kan således kun anses for godkendt/tilladt, såfremt dispensationen eller tilladelsen foreligger skriftligt.

1.12 Klage

1.12.1 Der kan klages over afgørelser vedrørende reglementets bestemmelser i overensstemmelse med byggelovens §§ 23 og 24.

(1.12.1) Klage over kommunalbestyrelsens afgørelse skal ske til statsamtet, og statsamtets afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Klage over afgørelser truffet af Københavns og Frederiksberg kommuner skal ske til Bolig- og Byministeriet.

Der er kun mulighed for at klage over en afgørelse truffet af kommunalbestyrelsen, hvis afgørelsen omfatter retlige spørgsmål, dvs. at der ikke kan klages over en kommunalbestyrelses skønsmæssige afgørelser. Fristen for at klage er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klagemyndighedens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder efter den dag, beslutningen er meddelt, jf. byggelovens § 25.

1.13 Straf

1.13.1 I byggelovens § 30, stk. 1 - 5 er fastsat følgende:
“§30. Med bøde straffes den, der

- a. påbegynder et byggearbejde, tager et byggearbejde i brug eller iøvrigt iværksætter foranstaltninger uden at indhente tilladelse, som foreskrevet i loven eller de i medfør af loven

- udfærdigede forskrifter eller gennemfører et byggearbejde eller anden foranstaltning, der kræver forudgående tilladelse, på anden måde end tilladt af vedkommende myndighed,
- b. tilsidesætter vilkår, der er fastsat i en tilladelse i henhold til loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser,
 - c. undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er udstedt i henhold til loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser.
 - d. undlader at foretage vedligeholdelsesarbejder, om er nødvendige for at undgå, at der opstår fare for en bebyggelses beboere eller andre,
 - e. overtræder §§ 6B, 6C og § 7, stk. 2, 1. pkt.

Stk. 2. I de bestemmelser, der udfærdiges af bolig- og byministeren i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Er et byggearbejde udført på ulovlig måde, påhviler strafansvaret herfor den, der har forestået arbejdets udførelse, eller den, der har udført det, efter omstændighederne dem begge. Den, der har ladet arbejdet udføre, drages kun til ansvar, når han ikke kan opgive nogen anden, mod hvem strafansvaret kan gøres gældende, eller når han har medvirket til overtrædelsen vidende eller med bestemt formodning om forholdets ulovlighed. Strafansvaret kan da efter omstændighederne bortfalde for de i første punktum nævnte personer.

Stk. 4. Med bøde straffes endvidere den, der til anvendelse i byggeri fremstiller eller sælger byggematerialer, som i henhold til gældende byggeforskrifter ikke lovligt kan benyttes i det pågældende byggeri.

Stk. 5. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel for de i stk. 1-4 nævnte overtrædelser!

- 1.13.2 For overtrædelse af dette reglement gælder desuden følgende:
- Med bøde straffes den, der i strid med bestemmelserne i dette afsnit undlader at anmelde et byggearbejde, undlader at færdigmelde et byggearbejde eller undlader at søge om dispensation.
 - Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i afsnittene 1 - 13.

1.14 Ikrafttræden

- 1.14.1 Bestemmelserne i reglementet træder i kraft den 15. september 1998, medmindre der i reglementets enkelte bestemmelser er fastsat en senere ikrafttrædelsesdato.

(1.14.1) Senere ikrafttrædelsesbestemmelser er fastsat i afsnit 5.1.5 for så vidt angår de skærpede varmeisoleringskrav, og i afsnit 10.1.3 for så vidt angår nye krav til sommerhuse. Der er fastsat en overgangsperiode på 3 måneder, således at disse bestemmelser træder i kraft den 15. december 1998.

- 1.14.2 Samtidig med reglementets ikrafttræden ophæves bestemmelserne i bygningsreglement for småhuse af 1. marts 1985 med tilhørende tillæg 1-2. Afsnit 5 om varmeisolering og afsnit 10 om sommerhuse kan dog fortsat anvendes som alternativ til de nye bestemmelser indtil 15. december 1998.

- 1.14.3 Bestemmelser, som er lempeligere end de tilsvarende bestemmelser i bygningsreglement for småhuse af 1. marts 1985, finder straks anvendelse.

- 1.14.4 Bestemmelserne i reglementet skal overholdes i byggerier, som får tilladelse eller som anmeldes efter bestemmelsernes ikrafttræden. Hvis byggearbejdet ikke kræver tilladelse eller anmeldelse, skal bestemmelserne overholdes ved arbejder, der påbegyndes efter bestemmelsernes ikrafttræden.

- 1.14.5 Anmeldelser af byggearbejder, der er indgivet før 15. september 1998, og hvor byggearbejdet ikke er taget i brug inden 15. september 1999, bortfalder.

2.1 Generelt

- 2.1.1 Bestemmelserne i dette afsnit gælder, hvis en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold.

(2.1.1) Det bør undersøges, om der er privatretlige servitutter eller deklarationer eller offentligretlige byggelinier m.v., samt om der er registreret jordforurening, som kan få indflydelse på grundens udnyttelse.

Det fremgår af byggelovens § 6 C, at en bebyggelse ikke må opføres med mere end 2 etager. Ingen del af en bygnings ydervægge eller tag må være hævet mere end 8,5 m over det omgivende terræn. (Vandret højdegrænseplan).

En tagetage, der kan udnyttes, medregnes som en etage. En kælder, hvor loftet ligger mere end 1,25 m over terræn, medregnes også som en etage.

Det fremgår videre af byggelovens § 8, stk. 1, at bebyggelse ikke må opføres nærmere skel mod anden grund eller sti end 2,5 m, i sommerhusområder dog 5 m.

Afstandskravet gælder også ved udvendige trapper, altaner, hævede terrasser, tagterrasser og lignende opholdsarealer samt for svømmebassiner.

2.2 Bebyggelsens omfang

- 2.2.1 Bebyggelsesprocenten beregnes som etagearealets procentvise andel af grundstykkets areal efter bestemmelserne i bilag A.

(2.2.1) Efter byggelovens § 6 B er bebyggelsesprocenten for enfamiliehuse til helårsbeboelse 25. Andre bebyggelsesprocenter kan fastsættes i lokalplan.

2.3 Måling af højder og afstande

- 2.3.1 Højder måles lodret fra grundens naturlige terræn. Har grunden skrånende terræn eller terræn med større niveauforskelle, måles fra et eller flere niveauplaner, der fastsættes af kommunalbestyrelsen. Niveauplanernes beliggenhed skal på éntydig måde fremgå af byggetilladelsen, normalt ved angivelse af planernes koter. Ved fastlæggelse af niveauplaner skal kommunal-

bestyrelsen tage hensyn til terrænforholdene på de tilstødende grunde og karakteren af den omliggende bebyggelse. Der skal skabes rimelige bebyggelsesmuligheder og adgangsforhold for den pågældende grund.

- 2.3.2 Afstande måles vandret uden hensyn til terrænforskelle. Afstanden måles vinkelret på den pågældende modstående linie (vejlinie, naboskel) eller bebyggelse.

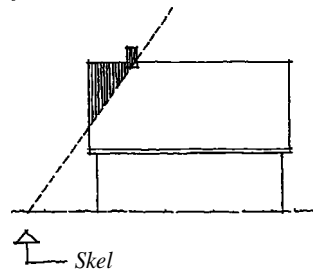
2.4 Bebyggelsens højde og afstand i forhold til vej, naboskel og sti

- 2.4.1 Mod vej må højden ikke være over $0,4 \times$ afstanden til modstående vejlinie.

Er en del af grundstykket tinglyst som adgangsvej for højst 2 grundstykker, ses bort fra anvendelsen som vej, og beregningen af højderne sker i forhold til grundens matrikulære skel. Mod naboskel eller sti må højden ikke være over $1,4 \times$ afstanden til naboskel og sti.

(2.4.1) Skråt højdegrænseplan, modstående vejside. Højden mod vej er $0,4 \times$ afstanden til den modstående vejlinie.

Skråt højdegrænseplan, naboskel. Højden mod nabo eller sti må maksimalt være $1,4 \times$ afstanden til skellet.

I begge tilfælde kan gavlen og en del af tagfladen samt visse mindre bygningsdele dog føres op over højdegrænseplanet.

2.5 Supplerende bestemmelser om bebyggelsens højde og afstandsforhold

- 2.5.1 Antenner, hvis øverste punkt ikke er mere end 5,5 m over tagfladen, tagkviste, skorstenspiber, ventilationshætter, gavltrekanter og tagudhæng med-

(2.5.1) Bestemmelsen omfatter traditionelle tagantenner samt satellit-antenner.

regnes ikke ved beregningen af en bygningshøjde, såfremt de er af sædvanligt omfang.

2.5.2 Afstandskravet på 2,5 m mod naboskel og sti gælder ikke for bygningsdele under terræn som kælder, trapper, nedgravet tank, ledninger og lignende. For tagudhæng, vindskeder, lætåge over døre, gesimser og lignende mindre bygningsdele kan afstanden nedsættes til 2,0 m mod naboskel og sti.

(2.5.2) Enfamiliehuse må opføres i vejskel. Ifølge vejlovgivningen må normalt ingen bygningsdel rage ind over vejareal eller udvidelseslinie. Porte og døre må ikke kunne åbnes ud over grundens grænse mod vej eller ud over vejudvidelseslinie, og skodder og vinduer kun, når underkanten er hævet mindst 2,2 m over terrænet. Der henvises til §§ 34 - 45 og 103, stk. 1 i lov om offentlige veje og §§ 35 - 46 i lov om private fælles veje.

Det bør undersøges, om der er tinglyst særlige byggelinier eller vejudvidelseslinier på grunden. Afstandskrav til stråtage, se afsnit 4.5.3.

2.6 Parkeringsarealer

2.6.1 Der skal udlægges (reserveres) og anlægges parkeringsarealer efter bestemmelserne i bilag B.

3.1 Generelt

- 3.1.1 Enfamiliehuse skal udover beboelsesrum have køkken, bade- og wc-rum.
Køkken kan enten udføres som et selvstændigt rum eller i forbindelse med beboelsesrum.

3.2 Adgangsforhold

- 3.2.1 Ved indgangsdøre skal der være niveaufri adgang. *(3.2.1) Der må ikke være trin mellem niveauet (terrænet) uden for bygningen og gulvets niveau i bygningen. Eventuelle niveauforskelle mellem gulvets niveau og terræn reguleres i adgangsarealet. Løstliggende skraberiste vil være i strid med bestemmelsen. Bestemmelsen omfatter foruden indgangsdøre også døre med udgang til terrasse og altan.*
- 3.2.2 Ved fritliggende enfamiliehuse kan kommunalbestyrelsen i det enkelte tilfælde se bort fra kravet i afsnit 3.2.1, når bygningen opføres af ejeren til eget brug, eller når særlige terrænmæssige forhold taler for det. *(3.2.2) Ved ejerens eget brug forstås, at bygningen opføres som beboelse for ejeren. Bygninger, opført til eksempelvis udlejning eller med videresalg for øje, er ikke omfattet af lempelsesmuligheden. Ved særlige terrænmæssige forhold forstås eksempelvis kuperet terræn, hvor etablering af niveaufri adgang vil kræve væsentlige terræændringer i adgangsarealet.*
- 3.2.3 Anvendes en del af huset til liberalt erhverv jf. afsnit 1.1.1, skal adgangsarealer udformes, så bebyggelsen kan benyttes af personer, som er funktionshandicappede, jf. bilag B, afsnit 2.1.4.

3.3 Værn

- 3.3.1 Altaner, tagterrasser og udvendige trapper skal sikres med værn eller rækværk, der skal være mindst 1,0 m højt. Åbninger i værn skal udformes, så børn sikres på betryggende måde. Lodrette åbninger må højst være 120 mm brede.

3.4 Beboelsesrum og køkken

- 3.4.1 Beboelsesrum og køkkener skal være udformet på

en sådan måde og de enkelte rum have en sådan størrelse og udformning, at både boligen som helhed og de enkelte rum er hensigtsmæssige under hensyn til den tilsigtede brug. Kommunalbestyrelsen kan kræve dokumentation for, at kravet er opfyldt, f.eks. redegørelse for møbleringsmulighederne.

3.4.2 Højden i beboelsesrum og køkken skal være mindst 2,3 m.

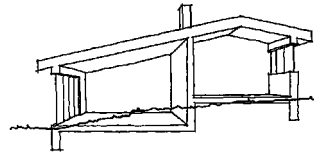
Hvis loftet ikke er vandret, skal højden måles som gennemsnitshøjde. Ved beregning af gennemsnitshøjden medregnes kun frie højder på 2,0 m og derover.

I beboelsesrum og køkken med skråvægge skal der være en rumhøjde på mindst 2,3 m over mindst 3,5 m² af gulvarealet.

(3.4.2) Er loftet ikke vandret, regnes der med rummets gennemsnitshøjde, idet der dog ikke medregnes højder under 2,0 m.

3.4.3 Gulvet i beboelsesrum og køkken må ikke ligge lavere end terrænet omkring huset.

Ved særlige terrænforhold kan der ses bort fra dette krav, hvis gulvet ligger over terrænet langs med mindst 1 vinduesvæg.

(3.4.3) Tegningen viser et eksempel, hvor der er set bort fra bestemmelsen, da gulvet langs en hel vinduesvæg ligger over terrænet.

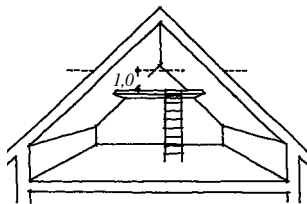
3.4.4 Beboelsesrum og køkken i selvstændigt rum skal have vindue.

3.4.5 I køkken skal der ud for arbejdspladser og opbevaringspladser være en fri afstand på mindst 1,1 m.

Ved ombygning kan afstanden være mindre, når rummet iøvrigt indrettes hensigtsmæssigt.

3.4.6 Indskudte etager (hemse) betragtes ikke som selvstændige beboelsesrum, når gulvarealet højst er $4,5 \text{ m}^2$.

Til gulvarealet medregnes kun den del, hvor den fri højde er $1,0 \text{ m}$ og derover.

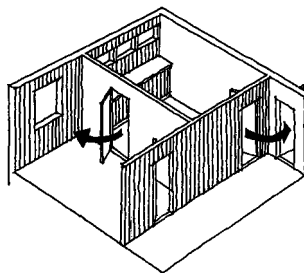

(3.4.6) Det er en betingelse, at den indskudte etage står i åben forbindelse med det rum, den er indbygget i. Hvis en indskudt etage er større end $4,5 \text{ m}^2$, betragtes den som et beboelsesrum og skal opfylde kravene hertil. Uanset hemsens størrelse skal den have overflader i overensstemmelse med bestemmelserne for overflader i det pågældende rum, se afsnit 4.3.6. Er flere hemse indbyrdes forbundne, opgøres arealet af disse samlet.

3.5 Redningsåbninger

3.5.1 Beboelsesrum og køkken i selvstændigt rum skal have redningsåbning direkte til det fri enten som vindue, dør eller lem.

Redningsåbning kan dog udelades, når der gennem 2 døre fra rummet er redningsmulighed gennem andre rum, der ikke er i åben forbindelse med hinanden.

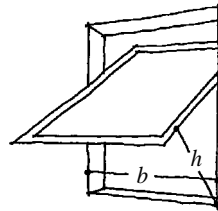
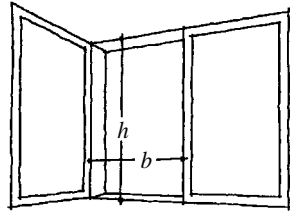

(3.5.1) Udeladelse af redningsåbning, når der er redningsmulighed gennem to af hinanden uafhængige naborum, kan f.eks. anvendes ved opsætning af en udestue foran en redningsåbning.

- 3.5.2 Redningsåbningernes fri højde og bredde skal tilsammen være mindst 1,5 m. Hverken højden eller bredden må være mindre end 0,5 m. Er underkanten af redningsåbningen over 2,0 m fra terræn, skal højden dog være mindst 0,6 m.

Højden fra gulv til underkanten af redningsåbningen må ikke være over 1,2 m.

Redningsåbninger skal være lette at betjene og skal kunne holdes fast i en stilling, så der er fri passage både indefra og udefra.

(3.5.2) Redningsåbninger skal uanset typen kunne åbnes så meget, at der fremkommer en åbning, hvor summen af h og b er mindst 1,5 m. Desuden må hverken h eller b være mindre end 0,5 m. Er underkanten af redningsåbningen over 2,0 m fra terrænet skal h dog være mindst 0,6 m.

3.6 Bade- og wc-rum

- 3.6.1 I mindst et bade- og wc-rum i bygningens adgangsetage skal der ud for installationer som håndvask, wc og badekar, brusebad og bidét være en fri afstand på mindst 1,1 m.

Ved ombygning kan afstanden være mindre, når rummet iøvrigt indrettes hensigtsmæssigt.

3.7 Dør- og gangbredder

- 3.7.1 Uvendige døre, døre til vindfang, forstue, gange og lignende adgangsrum og mindst 1 dør til hvert beboelsesrum, køkkenrum samt bade- og wc-rum, der opfylder bestemmelserne i afsnit 3.6.1, skal have en bredde på mindst 9 M.

Døre til rum over stueplan kan udføres med en karmlysningsbredde på mindst 0,7 m.

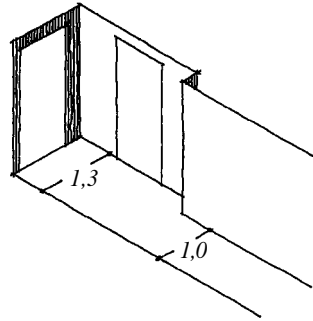
Ved ombygning kan døre udføres med en karmlysningsbredde på mindst 0,7 m.

(3.7.1) 9 M er den modulære betegnelse for en dør, hvis uvendige bredde (karmmålt) svarer til ca. 0,9 m.

3.7.2 Vindfang, forstuer, gange og lignende adgangsrum skal i beboelsesetager have en fri bredde på mindst 1,3 m. Gange uden døre i siderne, herunder skabsdøre, kan udføres med en bredde på mindst 1,0 m.

I etager over stueplan kan gange udføres med en fri bredde på mindst 1,0 m.

Ved ombygning kan bredden af vindfang, forstuer og lignende adgangsrum være mindst 1,0 m.

(3.7.2) Bredden af vindfang, forstuer og gange skal normalt være mindst 1,3 m.

Kun hvor der ikke er døre - herunder skabsdøre - i gangenes sider, kan bredden nedsættes til mindst 1,0 m.

4.1 Generelt

4.1.1 Byggearbejder skal udføres på en teknisk og håndværksmæssig forsvarlig måde, og de anvendte materialer skal være holdbare og velegnede til formålet, så der opnås tilfredsstillende forhold i sikkerheds- og sundhedsmæssig henseende.

(4.1.1) Forsvarlig udførelse af byggearbejder omfatter foruden sikkerhed for bæreevne og en vis bestandighed også sikring mod rotter og andre skadedyr.

Bestemmelsen omfatter også opførelsesperioden, hvor det kan være nødvendigt at sikre mod kollaps og lignende.

Affald fra byggearbejder og nedrivninger bortskaffes efter de anvisninger, kommunen har fastsat i sine affaldsregulativer.

Bygningskonstruktioner mod undergrunden udføres lufttætte, se afsnit 6.5.2

4.1.2 Konstruktioner skal udføres på en sådan måde, at regn og sne samt overfladevand, grundvand, jordfugt og luftfugtighed ikke medfører fugtskader og fugtgener.

(4.1.2) SBI-anvisning 189 angiver en række eksempler på udførelse af drænsystemer, terrændæk og kældergrulve.

4.1.3 Tagkonstruktioner, ydervægskonstruktioner og kryberum, hvori der er mulighed for skadelig kondensfugt, skal ventileres.

4.1.4 Fundering skal ske til frostsikker dybde og bæredygtig bund eller på anden måde, så der ikke opstår skader som følge af bevægelser i jordbunden.

4.2 Bærende konstruktioner

4.2.1 Ved dimensionering af bærende konstruktioner skal anvendes følgende normer fra Dansk Standard:

DS 409 Sikkerhedsbestemmelser for konstruktioner og

DS 410 Last på konstruktioner.

Bærende konstruktioner skal herudover dimensioneres og udføres på grundlag af følgende normer fra Dansk Standard, som vedrører den pågælden-

(4.2.1) I SBI-anvisning 189 er redegjort for, hvorledes konstruktioner kan udføres, så de opfylder bestemmelserne om dimensionering af bærende konstruktioner, herunder vindafstivning og forankring, brandforhold, lydforhold og fugtforhold.

de konstruktion:

DS 411 Norm for betonkonstruktioner,
DS 412 Norm for stålkonstruktioner,
DS 413 Norm for trækonstruktioner,
DS 414 Norm for murværkskonstruktioner,
DS 415 Norm for fundering og
DS 420 Norm for letbetonkonstruktioner af
letbetonelementer.

Der kan afviges fra bestemmelserne i normerne for bærende konstruktioner, når det dokumenteres overfor kommunalbestyrelsen, at afvigelsen er forsvarlig.

- 4.2.2 Glasflader og glaskonstruktioner skal udføres og dimensioneres på en sådan måde, at der opnås sikkerhedsmæssigt tilfredsstillende forhold mod personskader. *(4.2.2) I SBI-anvisning 189 er der redegjort for, hvorledes dimensioneringen af glaskonstruktioner kan udføres.*

4.3 Brandforhold

- 4.3.1 De brandmæssige krav gælder for enfamiliehuse i højst 2 etager og kælder. Udnyttelig tagetage medregnes som etage. *(4.3.1) I brandmæssig henseende anses en udnyttelig tagetage som en etage, der kan indrettes til beboelse.*

Ved opførelse af enfamiliehuse, der udformes eller skal anvendes på en måde, som ikke kan sidestilles med sædvanlig boligmæssig udformning og udnyttelse, kan kommunalbestyrelsen stille yderligere krav til brandcelleopdeling, konstruktioner, overflader, sikringsanlæg og flugtvejsforhold m.v.

Eksempler på enfamiliehuse, hvor kommunalbestyrelsen kan stille yderligere krav, er enfamiliehuse med mere end 2 etager og kælder, enfamiliehuse med fælles adgangsparti, samt enfamiliehuse der indrettes til beboere, som er funktionshandicappede.

Indrettes enfamiliehuse til ældreboliger, der anvendes på en sådan måde, at beboerne kan blive boende, selv om de er/bliver immobile og plejekrævende fysisk eller psykisk, er bebyggelsen ikke omfattet af dette reglement.

- 4.3.2 Ydervægge, bærende vægge, søjler, bjælker, etageadskillelser og lignende konstruktioner skal udføres mindst som BD-bygningsdel 30. *(4.3.2) Betegnelsen BD står for "branddrøj". Betegnelsen BS står for "brandsikker". Tallet i betegnelsen angiver det antal minutter,*

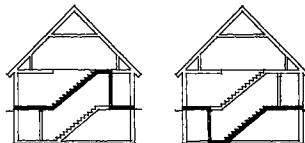
Mod tagrum, der ikke kan udnyttes, kan vægge og loftskonstruktioner dog udføres mindst som klasse 2 beklædning med isolering af mindst klasse A materiale.

Mod stråtag skal vægge og loftskonstruktioner omkring beboelsesrum udføres mindst som BD-bygningsdel 30.

- 4.3.3 I bygninger med 2 etager og kælder skal de bærende konstruktioner i kælderen og etageadskillelsen over kælderen udføres mindst som BD-bygningsdel 60. Trappen mellem kælder og stueetage skal adskilles fra kælder eller stueetage med konstruktion mindst som BD-bygningsdel 60 og dør mindst som BD-dør 30.

konstruktionen eller døren kan modstå brand under standardiseret brandprøvning.

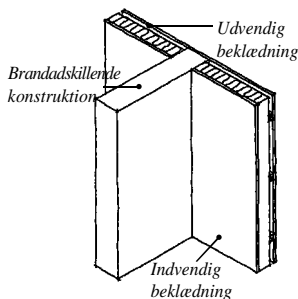
I SBI-anvisning 189 er der vist eksempler på, hvorledes BD- og BS-konstruktioner kan udføres.

(4.3.3) I huse med to etager og kælder skal kælderen brandmæssigt adskilles fra stueetagen. Kældertrappen skal derfor brandmæssigt adskilles fra kælderen eller stueetagen. På skitsen til venstre er vist, hvorledes adskillelsen kan ske i stueetagen og på skitsen til højre, hvorledes adskillelsen kan ske i kælderen. Den brandmæssige adskillelse er vist med sort.

- 4.3.4 Ligger huset nærmere naboskel eller stimidte end 2,5 m, skal ydervæggen udføres mindst som BD-bygningsdel 60 og slutte tæt til den yderste tagdækning. Ved ydervægge af BD-konstruktion skal den brandadskillende konstruktion mindst føres frem til indersiden af den udvendige beklædning.

(4.3.4) Ved bygninger med tagudhæng henledes opmærksomheden på, at branden ikke må kunne sprede sig uden om den brandadskillende konstruktion via tagudhængen.

Tegningen viser, hvorledes den brandadskillende konstruktion kan føres frem til indersiden af den udvendige beklædning.

- 4.3.5 Enfamiliehuse som sammenbygges med eller ligger i en afstand mindre end 5,0 m fra byggeri, der ikke er omfattet af dette reglement, skal adskilles med konstruktioner mindst som BS-bygningsdel 60. Adskillelsen skal slutte tæt til den yderste tagdækning. Ved ydervægge af BD-konstruktion skal den brandadskillende konstruktion mindst føres frem til indersiden af den udvendige beklædning. *(4.3.5) Bestemmelsen omfatter f.eks. stuehuse, der sammenbygges med avls- og driftsbygninger.*
- 4.3.6 Udvendige overflader på ydervægge samt indvendige væg- og loftsoverflader skal udføres mindst som klasse 2 beklædning.
- 4.3.7 Uden på ydervægge med overflader mindst som klasse 1 beklædning kan anbringes en regnskærm med bagvedliggende hulrum. Regnskærmen skal udføres mindst som klasse A materiale. *(4.3.7) Bestemmelsen er et alternativ til bestemmelsen om udvendige overflader i afsnit 4.3.6.*
- 4.3.8 Isoleringsmaterialer skal mindst være klasse A materiale. Konstruktioner, hvori der indgår isoleringsmaterialer, som ikke mindst er klasse A materiale, kan dog anvendes, når de er godkendt af Bolig- og Byministeriet.

Følgende konstruktioner, hvori der indgår isoleringsmaterialer, som ikke er mindst klasse A materiale, kan anvendes uden godkendelse:

- hule mure, terrændæk, krybekælderdæk og i gulvkonstruktioner på BS-etageadskillelser 60,
- tagkonstruktioner, hvor isoleringsmateriale, der ikke er mindst klasse A materiale, anvendes som ekstra isolering oven på isoleringsmateriale, som mindst er klasse A materiale og
- ydervægge, isoleret udvendig eller indvendig med isoleringsmateriale, som ikke mindst er klasse A materiale, dækket med mindst klasse 1 beklædning.

4.4 Lydforhold

- 4.4.1 Hvis trafikken på veje eller jernbaner giver et støjniveau ved huset på over 55 dB, skal konstruktioner herunder vinduer udføres, så det indendørs støjniveau i beboelsesrum ikke overstiger 30 dB.

(4.4.1) Det udvendige støjniveau kan normalt oplyses af de stedlige miljømyndigheder. Den nødvendige lydisolations kan herefter findes i denne tabel:

Støjniveau							
Indtil	55	60	65	70	75	80	dB
Lydisolation							
vinduer	25	30	35	40	45	50	dB
ydevægge	30	35	40	45	50	55	dB

4.5 Tage

- 4.5.1 Tage skal have en sådan hældning, at regn og smeltevand fra sne på forsvarlig måde kan løbe af.

(4.5.1) Dette vil sædvanligvis være opfyldt, hvis hældningen på tagfladen er større end 1:40 svarende til 2,5 cm pr. m. Opmærksomheden henledes på, at skotrender bør udføres med fald.

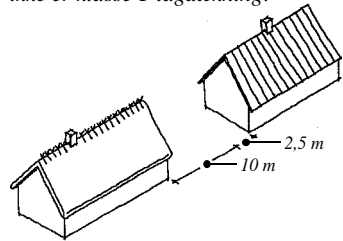
- 4.5.2 Tagdækninger skal være brandmæssigt egnede klasse T tagdækninger.
Karnapper, udestuer og lignende mindre bygningsdele kan udføres med transparente tagelementer af normalt antændeligt materiale.

(4.5.2) Placeringen af karnapper, udestuer og lignende må, jf. afsnit 3.5 ikke hindre redningsberedskabets mulighed for adgang til redningsåbningerne. Dette krav er f.eks. opfyldt, hvis det er muligt at nå redningsåbninger, der ligger over karnapper, udestuer og lignende med en brandstige.

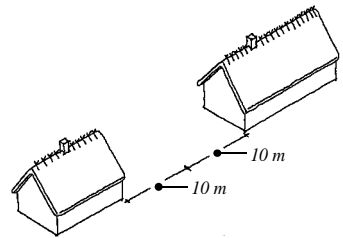
Et normalt antændeligt materiale er et materiale, der ved en standardiseret brandprøvning overholder fastlagte kriterier for antændelse. Et transparent tagelement kan f.eks. være et ovenlys.

4.5.3 Stråtage eller andre tagdækninger, som ikke er brandmæssigt egnede klasse T tagdækninger, kan dog anvendes, hvis enfamiliehuset holdes i en afstand af mindst 10,0 m fra naboskel og sti- og vejmidte. Har et eller flere enfamiliehuse på samme grund tagdækning, som ikke er brandmæssigt egnet klasse T tagdækning, skal afstanden mellem husene mindst svare til summen af de afstande, de enkelte bygninger mindst skulle have til naboskel. Over døre og andre redningsåbninger skal stråtage sikres mod nedskridning ved brand.

(4.5.3) Afstanden mellem enfamiliehuse på samme grund, hvis et eller flere af husene har tagdækning som ikke er klasse T tagdækning.

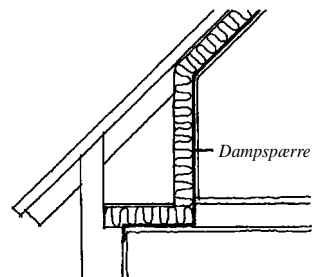

a) Afstand mellem hus med klasse T tagdækning og hus med tagdækning, der ikke er en klasse T tagdækning. Afstanden skal mindst være 12,5 m.

b) Afstand mellem to huse, der ikke har klasse T tagdækning. Afstanden skal mindst være 20,0 m.

4.5.4 Overgangen mellem opvarmede rum og tagkonstruktionen skal udføres på en sådan måde, at der ikke opstår skadelig kondens og sådan, at luftgennemgang forhindres.

(4.5.4) Såfremt der anvendes en dampspærre til at forhindre luftgennemgang, anbringes den på den side af varmeisoleringen, der vender mod det opvarmede rum. Dampspærren udføres, så den slutter tæt til ydervægge og alle former for gennembyrninger i loftsfladen.

4.6 Vådtrum

4.6.1 Baderum, wc-rum med gulv afløb og andre vådrum skal opfylde følgende krav:

- a. Gulve og vægge skal udføres, så de kan modstå de fugtpåvirkninger og de mekaniske og kemiske påvirkninger, der normalt forekommer i vådrum.
- b. Gulve og gulvbelægninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte.
- c. I rum med gulv afløb skal gulvet i den vandbelastede del af rummet have fald mod afløbet.
- d. I den vandbelastede del af rummet må der ikke udføres rørgennemføringer i gulvet.
- e. Vægge og vægbeklædninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte i den vandbelastede del af rummet.

(4.6.1) I SBI-anvisning 189 beskrives, hvorledes gulve og vægge i vådrum kan udføres.

4.6.2 Til vandtætning af skeletvægge samt gulv- og vægkonstruktioner, der indeholder træ eller andre organiske materialer, skal flisesystemer og fugefri belægningssystemer, som påføres i flydende form, udføres i overensstemmelse med vilkårene i Bolig- og Byministeriets godkendelse af de enkelte fabrikater.

4.7 Byggepladsen

4.7.1 Byggepladsen skal indrettes, så der ikke opstår gener på de nærmeste grunde eller på offentlige og private vej- og fortovsarealer. Indkørsel til byggepladsen skal være befæstet på forsvarlig måde og holdes i forsvarlig stand.

(4.7.1) Der henvises til Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1017 af 15. december 1993 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder.

4.7.2 På byggepladser og under byggearbejdets udførelse skal der gennemføres tilfredsstillende brandværnsforanstaltninger.

(4.7.2) I Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære nr. 2 af 6. januar 1994 om instruks for brandværnsforanstaltninger under byggearbejder på fredede bygninger er der nærmere redegjort for brandsikring af byggepladser.

5.1 Generelt

5.1.1 Enfamiliehuse skal isoleres og være tætte, så unødvendigt energiforbrug undgås og tilfredsstillende sundhedsmæssige forhold opnås.

(5.1.1) Varmeisoleringen kan udføres efter en af de 3 metoder, der fremgår af afsnit 5.2, 5.3 og 5.4. Der er valgfrihed mellem disse metoder.

5.1.2 Bygningsdele mod det fri må af hensyn til kondensrisikoen kun indeholde kuldebroer i uvæsentligt omfang. Den energimæssige virkning af kuldebroer skal medtages ved beregning af U-værdien for de enkelte bygningsdele.

5.1.3 Bygningsdele omkring rum og bygninger opvarmet til mindst 5°C skal overholde U-værdierne i afsnit 5.5.

5.1.4 Ved beregning af U-værdier og transmissionstab anvendes DS 418, Regler for beregning af bygningers varmetab.

5.1.5 Bestemmelserne i afsnit 5.1 - 5.5 træder i kraft den 15. december 1998.

5.2 U-værdier for bygningsdele

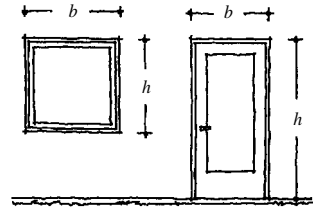
5.2.1 Bygningsdele omkring rum, der normalt opvarmes til mindst 18°C, skal udføres med en transmissionskoefficient U, der højst er følgende:

(5.2.1) Ved beregning af ydervægges vægt medregnes kun den del af væggen, der ligger indenfor et evt. hulrum, der er ventileret.

	W/m ² °C	
Ydervægge med vægt under 100 kg/m ²	0,20	<i>I SBI-anvisning 189 er der eksempler på konstruktioner, der opfylder kravene, og der er redegjort for, hvordan U-værdierne og vinduernes areal kan ændres.</i>
Ydervægge med vægt over 100 kg/m ² og kældervægge mod jord	0,30	<i>Ved delvist opvarmede rum forstås her rum, der har en temperatur, der er mere end 8°C lavere end i det aktuelle rum.</i>
Skillevægge og etageadskillelser mod delvist opvarmede eller uopvarmede rum	0,40	

Terrændæk, kældergulve og etageadskillelser over det fri eller ventilerede kryberum	0,20
Loft- og tagkonstruktioner herunder skunkvægge	0,15
Flade tage og skråvægge direkte mod tag	0,20
Vinduer og yderdøre, ovenlys og glasvægge samt lemme (gælder ikke ventilationsåbninger mindre end 500 cm ²)	1,80

- 5.2.2 Det er en forudsætning for anvendelse af de nævnte U-værdier, at det samlede areal af vinduer og døre, herunder ovenlys, glasvægge og lemme mod det fri højst udgør 22 pct. af bygningens opvarmede etageareal.

(5.2.2) Arealet af et vindue eller en dør måles som åbningen i yder-væggen.
Ved etagearealet forstås det samlede areal af de etager eller dele heraf, der er opvarmede.

5.3 Varmetabsramme

- 5.3.1 U-værdierne kan ændres og vinduesarealet forøges, hvis husets samlede varmetab ikke derved bliver større, end hvis kravene i afsnit 5.2 var opfyldt. De enkelte bygningsdele skal dog mindst isoleres svarende til U-værdierne i afsnit 5.5.

5.4 Energiramme

- 5.4.1 Vinduesarealer kan vælges frit og U-værdier ændres, hvis husets samlede årlige varmebehov til rumopvarmning og ventilation overholder energirammen i afsnit 5.4.2. De enkelte bygningsdele skal dog mindst isoleres svarende til U-værdierne i afsnit 5.5.

(5.4.1) Ved beregning af det årlige varmebehov kan der bl.a. tages hensyn til solindfald, personvarme og husets varmeakkumulerende egenskaber. Beregning af varmebehovet kan ske på grundlag af SBI-anvisning 189.

5.4.2 Det samlede varmebehov til rumopvarmning og ventilation pr. m² opvarmet etageareal må højst være 160 MJ/m² pr. år med et tillæg på 110 MJ/m² pr. år divideret med etageantallet. Varmebehovet må ikke overstige 250 MJ/m² pr. år.

(5.4.2) *Energirammen kan udtrykkes således:*

$$160 + \frac{110}{e} \text{ MJ/m}^2 \text{ pr. år}$$

dog maks. 250 MJ/m² pr. år

hvor

etageantallet

$$e = \frac{\text{Det opvarmede etageareal}}{\text{Det bebyggede areal}}$$

Bestemmelsen gælder også huse med balanceret mekanisk ventilation. Det bebyggede areal er det opvarmede etageareal projiceret ned på vandret plan.

Eksempler på energirammer ved forskellige størrelser huse, angivet i GJ/år.

Eksempel 1: Huse i en etage, d.v.s. med etageantallet $e = 1,0$

80	100	150	m ²
20	25	37,5	GJ/år

Eksempel 2: Hus med udnyttet tagetage

Det opvarmede etageareal: 150 m²

Det bebyggede areal: 83,3 m²

Det betyder, at huset har etageantallet $e = 1,8$

og en energiramme på 33,2 GJ/år

5.5 Mindste varmeisolering

5.5.1 Benyttes varmetabsrammen i afsnit 5.3 eller energirammen i afsnit 5.4, skal de enkelte bygningsdele mindst isoleres svarende til U-værdierne i nedenstående tabel. Tilsvarende skal bygningsdele omkring rum og bygninger, der opvarmes til mindst 5°C, udføres med U-værdier, der højst er følgende:

(5.5.1) *Kravene til mindste varmeisolering omfatter bygningsdele omkring rum, der opvarmes til mindst 5°C. For at undgå gener i form af kondens og lignende på kolde flader ved normal brug skal de enkelte bygningsdele også ved beregning efter afsnit 5.3 og 5.4 opfylde kravene til mindste varmeisolering.*

	W/m ² °C
Ydervægge med vægt under 100 kg/m ²	0,30
Ydervægge med vægt over 100 kg/m ² og kældervægge mod jord	0,40
Skillevægge og etageadskillelser mod rum, der er delvist opvarmede eller uopvarmede	0,60
Terrændæk, kældergulve mod jord og etageadskillelser over det fri eller ventileret kryberum	0,30
Loft- og tagkonstruktioner herunder skunkvægge	0,25
Flade tage og skråvægge direkte mod tag	0,25
Vinduer, yderdøre, ovenlys, glasvægge, porte og lemme mod det fri eller mod rum, der er uopvarmede	2.90

6.1 Generelt

6.1.1 Enfamiliehuse skal opføres, så der under normal brug af bygningerne kan opretholdes et sundheds- og sikkerhedsmæssigt tilfredsstillende indeklima.

(6.1.1) Den bygningsmæssige del af indeklimaet er først og fremmest fastlagt ud fra den anvendte ventilation og forureningerne indendørs, herunder fugtproduktionen. Der bør altid benyttes byggematerialer med den lavest mulige afgivelse af forureninger. Sundhedsmæssigt tilfredsstillende forhold i bygninger omfatter også komfort og velvære. Der henvises til SBI-anvisning 189.

6.2 Ventilation

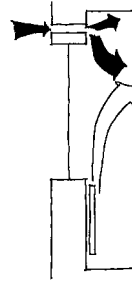
6.2.1 Ventilationen kan udføres ved systemer for naturlig ventilation eller mekanisk ventilation. Ventilationssystemer skal drives og vedligeholdes, så de i benyttelsestiden mindst yder de ydelser, der er anført i afsnit 6.3, og så ventilationskanaler og ventiler mindst har de dimensioner, som er anført i afsnit 6.3.

(6.2.1) Boliger anses normalt for at være benyttet døgnet rundt. Ventilationssystemer refererer både til naturlig ventilation og mekanisk ventilation, og ventilationsanlæg refererer alene til mekanisk ventilation. Bestemmelserne om ventilation varetager alene de almene ventilationsbehov. I rum, hvor der udøves sådanne former for erhverv, som sædvanligvis kan udøves i forbindelse med en bolig, kan der være behov for yderligere ventilation vedrørende selve arbejdets art og udførelse. Krav om yderligere ventilation stilles i givet fald i medfør af arbejdsmiljølovgivningen.

6.2.2 Tilførsel af udeluft skal tilvejebringes gennem åbninger direkte til det fri eller med ventilationsanlæg med indblæsning.

6.2.3 Ved tilførsel af luft og ved fjernelse af luft skal det sikres, at der ikke optræder træk i opholdszonen.

(6.2.3) For at undgå træk bør lufthastigheder i opholdszonen højst være 0,15 m/s. Opholdszonen er den del af et rum, som man normalt opholder sig i.

Udeluftventiler anbringes bedst oven over en radiator. Herved opnås, at den varme opadstigende luftstrøm fra radiatoren opblandes med udeluften, så træk undgås.

6.2.4 Overføring af luft fra et rum til et andet, herunder recirkulation mellem rum, må kun ske fra mindre til mere forurenede rum.

(6.2.4) De mere luftforurenede rum vil bl.a. være køkkener, baderum og wc-rum.

6.3 Luftsiftets størrelse

6.3.1 I ethvert beboelsesrum og i huset totalt skal der være et luftskifte på mindst 0,5 gang i timen, svarende til en volumenstrøm på 0,32 l/s pr. m² ved en rumhøjde på 2,3 m. I køkken, baderum, wc-rum og bryggers eller lignende skal der være udsugning.

(6.3.1) Gasreglementet indeholder også bestemmelser om ventilation af rum, hvor der forbrændes gas. Gasreglementets bestemmelser supplerer bygningsreglementets bestemmelser og skal derfor også opfyldes, når der installeres gasildsted i et hus.

Dette krav anses for opfyldt, når rummene ventileres, som anført i det følgende.

En udeluftventil bør i fornødent omfang kunne filtrere den indkomne luft og bør placeres, så den indkomne luft bliver mindst mulig forurenede. Udeluftventilen bør kunne reguleres, og den bør kunne betjenes fra gulv. Vedrørende træk se afsnit 6.2.3 og vedrørende lydisolations se afsnit 4.4.1.

Dimensionering af det samlede åbningsareal af udeluftventiler kan som alternativ til de angivne minimumsstørrelser bestemmes ud fra en ventilationsteknisk beregning.

Beboelsesrum

Tilførsel af udeluft:

Til beboelsesrum er der kun krav om tilførsel af udeluft, men ikke om udsugning (fjernelse af luft), idet den foregår gennem køkken, bad m.v.

Både oplukkeligt vindue, lem eller yderdør og én eller flere udeluftventiler med en samlet fri åbning på mindst 60 cm² til det fri pr. 25 m² gulvareal, når der benyttes naturlig ventilation, og mindst 30 cm² til det fri pr. 25 m² gulvareal, når der benyttes mekanisk udsugning.

Køkken

Tilførsel af luft:

Oplukkeligt vindue, lem, yderdør eller udeluftventil med fri åbning på mindst 30 cm² og/eller åbning på mindst 100 cm² mod adgangsrummet.

Selvom køkkenet er en del af et beboelsesrum, gælder kravene om tilførsel af luft og fjernelse af indeluft fortsat.

Fjernelse af indeluft:

Enten emhætte og mekanisk udsugning med volumenstrøm på 20 l/s,
eller emhætte og naturligt aftræk med kanal-tværsnit på mindst 200 cm².

En emhætte er forsynet med mekanisk udsugning med aftræk til det fri. Hvis der benyttes konstant mekanisk udsugning, kan den foregå gennem emhætten.

Bade- og wc-rum

Tilførsel af luft:

Oplukkeligt vindue, lem eller udeluftventil med fri åbning på mindst 100 cm² og/eller åbning på mindst 100 cm² mod adgangsrummet.

Fjernelse af indeluft:

Enten mekanisk udsugning med volumenstrøm på 15 l/s,
eller naturligt aftræk med kanal-tværsnit på mindst 200 cm².

Særskilt wc-rum

Tilførsel af luft:

Oplukkeligt vindue, lem eller udeluftventil med fri åbning på mindst 50 cm² og/eller åbning på mindst 100 cm² mod adgangsrummet.

Fjernelse af indeluft:

Enten mekanisk udsugning med volumenstrøm på 10 l/s,
eller naturligt aftræk med kanal-tværsnit på mindst 200 cm².

Bryggers eller opbevaringsrum

Tilførsel af luft og fjernelse af indeluft som for særskilt wc-rum.

Kælder-rum

Tilførsel af udeluft:

Udeluftventil med en fri åbning på mindst 30 cm².

Fjernelse af indeluft i mindst ét kælder-rum:

Enten mekanisk udsugning med volumenstrøm på 10 l/s

eller naturligt aftræk med kanaltværsnit på mindst 200 cm².

Det kælderrum, der forsynes med udsugning, bør være rummet planlagt til vaskerum.

6.3.2 For andre rum end de i afsnit 6.3.1 nævnte skal ventilationens dimensionering godkendes af kommunalbestyrelsen under hensyn til rummets størrelse og anvendelse.

(6.3.2) *Det gælder f.eks. en sauna.*

6.4 Forureninger fra byggematerialer

6.4.1 Generelt

Byggematerialer må ikke afgive gasser, dampe, partikler eller ioniserende stråling, der kan give anledning til et utilfredsstillende sundhedsmæssigt indeklima.

(6.4.1) *Der bør altid benyttes byggematerialer med den lavest mulige afgivelse af forureninger til indeklimaet. Der er etableret en mærkningsordning for byggevarer, Dansk Indeklima Mærkning. Der henvises til SBI-anvisning 189.*

Der gøres opmærksom på, at Arbejdstilsynet kan have udgivet særlige regler for håndtering af visse byggematerialer, f.eks. asbestholdige byggematerialer, mineraluld og flyveaske, som skal følges, uanset om arbejdet udføres for en arbejdsgiver eller ej.

6.4.2 Formaldehyd

Spånplader, træfiberplader, krydsfinerplader og lignende plader, der indeholder formaldehydafgivende lim, må kun anvendes, hvis de er omfattet af en kontrolordning, der er godkendt af Bolig- og Byministeriet.

Varmeisoleringsmaterialer, der fremstilles ved opskumning af urea og formaldehyd, må kun anvendes, hvis de er omfattet af en kontrolordning, der er godkendt af Bolig- og Byministeriet. Materialerne må kun anvendes til isolering af ydervægskonstruktioner.

(6.4.2) *Det overordnede formål med formaldehydbestemmelserne er at sikre, at formaldehydkoncentrationen indendørs, under realistisk brug af de pågældende byggematerialer og under fastlagte og normale ventilationsforhold, temperaturforhold og luftfugtighedsforhold, ikke overstiger 0,15 mg/m³. Kravet omfatter kun plader, der indeholder formaldehydafgivende lim, og således ikke plader, der er limet med f.eks. fenol-, resorcinol- eller isocyanatlim uden til sætning af ureaformaldehyd.*

Der er en godkendt kontrolordning under Træpladekontrollen. Metoder og fastlagte kontrolbetingelser er specificeret i Træpladekontrollens godkendelses- og kontrolregler.

6.4.3 Asbest

Asbestholdige materialer må ikke anvendes indendørs.

(6.4.3) Det er generelt forbudt at bruge asbest, se Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 660 af 24. september 1986 med ændringer af 11. december 1992.

6.4.4 Mineraluld

Mineraluldsholdige materialer med overflader mod indeklimaet skal være forsvarligt konstruerede, og de anvendte materialer skal være holdbare og velegnede til formålet, så de ikke afgiver mineraluldsfibre til indeklimaet.

(6.4.4) Kravet omfatter produkter af mineraluld, dvs. produkter der har en uldet konsistens og er fabrikeret af smeltet sten, slagger eller glas. Kravet omfatter f.eks. visse lofter, indblæsningskanaler og lydæmpere i indblæsningsanlæg. Varmeisoleringsmaterialer, der ikke er i direkte forbindelse med indeklimaet, er ikke omfattet af kravet. Kravet kan anses for opfyldt, f.eks. hvis materialerne er overfladebehandlede eller på anden måde afdækkede, indkapslede eller forseglede.

6.4.5 Flyveaske og slagger fra kulfyring

Flyveaske og slagger fra kulfyring, der benyttes som underlag for byggeri, skal dækkes af et gruslag eller tilsvarende på mindst 0,2 m med en vægt på 300 kg/m².

(6.4.5) Affaldet fra kulfyring, f.eks. fra kraftværker, kan indeholde radioaktive stoffer fra kullene, som udsender gammastråling. Strålingsbidraget inden-dørs fra et underlag af sådant affald kan reduceres, når det dækkes af f.eks. et gruslag. Underlag må ikke medføre fugtskader på konstruktioner, jf. afsnit 4.1.2.

6.5 Forureninger i øvrigt

6.5.1 Kvalstoffer

Kvalstoffer afgivet til indeklimaet fra forbrændinger i komfurer, centralvarmekedler og lignende skal begrænses ved bortførelse af røggasserne.

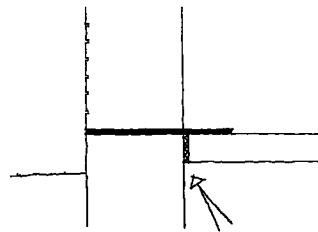
(6.5.1) For køkkener er kravet opfyldt med udsugning gennem emhætte, som krævet i afsnit 6.3.1.

6.5.2 Radon

Bygningskonstruktioner mod undergrunden skal udføres lufttætte.

(6.5.2) Radon er en radioaktiv gas og kommer især fra undergrunden. Radon forhindres i at trænge op i bygninger ved at gøre fundamenter, terrændæk, gulve, kældergulve og kælderydevægge lufttætte ved f.eks. at udføre

konstruktionerne af beton med omhyggelig udførelse, så der opnås en god, ensartet og revnefri konstruktion, og ved at tætte omkring rør- og kanalgenemføringer i disse bygningsdele. Der henvises til Bygge- og Boligstyrelsens "Vejledning om Radon og nybyggeri". For eksisterende bygninger kan der peges på flere forskellige metoder til at reducere radonindholdet i indeklimaet. Der henvises til Bygge- og Boligstyrelsens pjece "Radon og enfamiliehuse". I pjecen er informeret om, hvordan man med udgangspunkt i enkle byggetekniske vurderinger kan skønne behovet for at forbedre bygningen radonmæssigt. Hvis kendskab til det konkrete indhold af radon skal indgå i overvejelserne om behovet for at forbedre bygningen radonmæssigt, eller hvis effekten af en iværksat forbedring skal vurderes, kan der foretages målinger før og eventuelt efter de udførte forbedringer. De internationale anbefalinger er, at der bør foretages foranstaltninger med henblik på at reducere radonindholdet i indeklimaet, når radonindholdet ligger mellem 200 becquerel pr. kubikmeter, Bq/m^3 og $600 Bq/m^3$. På den baggrund anbefales, at der i eksisterende bygninger iværksættes enkle og billige forbedringer, når radonindholdet er mellem $200 Bq/m^3$ og $400 Bq/m^3$, og at der iværksættes mere effektive forbedringer, når radonindholdet overstiger $400 Bq/m^3$. For nybyggeri anbefales, at radonindholdet ikke overstiger $200 Bq/m^3$.

Lufttætning mellem fundament og betonplade foretages ved at overdække kuldebroyseringen.

6.5.3 Anden forurening fra undergrund

Forurening fra tidligere lossepladser, gasværker, forurenede industrigrunde og lignende må ikke give anledning til et sundheds- eller sikkerhedsmæssigt utilfredsstillende indeklima. Bygningskonstruktioner mod undergrunden skal udføres såvel lufttætte som diffusionstætte, såfremt forureningen i jorden ikke er fuldstændigt oprenset. I de særlige tilfælde, hvor grunden inden bebyggelse ikke oprenses delvis af hensyn til beskyttelse af grundvand og de øvre jordlag, kan kommunalbestyrelsen stille yderligere krav.

(6.5.3) Der henvises til lov nr. 420 af 13. juni 1990 om affaldsdepoter og lov nr. 358 af 6. juni 1996 om miljøbeskyttelse og til afsnit 1.8. De mulige jordforureninger kan trænge op i bygninger især ved luftgennemgang og ved diffusion gennem fundamenter, terrændæk, gulve, kældergulve og kælderydervægge. Luftgennemgangen reduceres ved at gøre konstruktionerne lufttætte, se afsnit 6.5.2. Diffusionen reduceres ved at gøre konstruktionerne diffusionstætte, f.eks. ved at anvende en betonkvalitet svarende til moderat miljøklasse og maksimalt 5 pct. porøse tilslagsmaterialer. Der henvises til DS 411, Norm for betonkonstruktioner.

7.1 Generelt

7.1.1 Installationer i huset eller i dettes umiddelbare nærhed skal udføres, så de ikke svækker eller på anden måde skader bygningens konstruktioner.

(7.1.1) Kravene til udførelse af elektriske installationer findes i stærks-trømsbekendtgørelsen.

Kravene til udførelse af gasinstallationer findes i gasreglementet. Forvarlig udførelse af installationer betyder f.eks., at konstruktionernes brandtekniske egenskaber ikke må forringes ved rørgennemføringer. Det vedrører desuden forhold, der har betydning for anvendelsen af bygningen, som sikring mod rotter samt mod fugt og lugtgener.

Byggearbejder ved gas-, vand- og afløbsinstallationer må kun udføres af personer eller virksomheder, som har autorisation efter bestemmelserne i lov nr. 250 af 8. juni 1978 om udførelse af gas-, vand- og afløbsinstallationer.

7.1.2 Installationer skal udføres, så de ikke medfører brand- og eksplosionsfare.

(7.1.2) Bestemmelsen medfører bl.a., at ildsteder for fast brændsel ikke må tilsluttes lukkede anlæg, idet fyringen i disse ildsteder ikke er automatisk styret som i olie- og gasfyrede kedler. Der er derfor fare for periodevis overophedning og dermed fare for eksplosion i varmeanlægget, se iøvrigt afsnit 8.1.1.

7.1.3 Installationer skal udføres, så de medfører sundhedsmæssigt tilfredsstillende forhold.

(7.1.3) Installationer udføres, så de hindrer indtrængen af radon og anden forurening fra grunden, jf. afsnit 6.5.2 og 6.5.3.

7.1.4 Installationer herunder rørledninger og beholdere skal isoleres mod varmetab og kondensation efter DS 452, Norm for termisk isolering af tekniske installationer.

7.1.5 Installationer skal beskyttes mod frostsprængning, hvor der kan være risiko for, at de udsættes for frost.

- 7.1.6 Tekniske installationer må ikke give et støjniveau i beboelsesrum og køkkener på mere end 30 dB. Grænsen skærpes med 5 dB til 25 dB for momentane lyde og for støj med en ren tone.

(7.1.6) Ved tekniske installationer forstås bl.a. afløbsinstallationer, ventilationsanlæg, varmeanlæg, afløbskværne m.m.

Grænserne for støjniveauet i beboelsesrum gælder for umøblerede rum. Den anvendte lydtekniske betegnelse støjniveau $L_{Aeq,T}$ er nærmere defineret i DS/ISO 1996 Akustikmåling. Momentane lyde er kortvarig støj f.eks. fra start og stop af motorer eller automatisk reguleringsudstyr. Støj med en ren tone er f.eks. fløjten fra en ventilator.

7.2 Varme- og varmtvandsanlæg

- 7.2.1 Varmeanlæg skal udføres efter DS 469, Norm for varmeanlæg med vand som varmebærende medium.

(7.2.1) Normen indeholder bl.a. funktionskrav til varmegiveres styring og regulering. Herudover indeholder normen funktionskrav til indregulering af varmeanlæg og krav til vejledninger for brug, drift og vedligehold.

- 7.2.2 Anlæg for el- og luftvarme skal forsynes med automatisk regulering, så varmetilførslen kan tilpasses varmebehovet. Anlægget skal forsynes med tids- og temperaturstyring, så varmetilførslen til rummene kan afbrydes eller reduceres i perioder uden benyttelse.

- 7.2.3 Varmeanlæg, der skal tilsluttes fjernvarme, dimensioneres for en fjernvarmefremløbstemperatur på 70°C og en afkøling af fjernvarmevandet på mindst 30°C ved -12°C udetemperatur.

(7.2.3) For varmeanlæg, der forsynes direkte med fjernvarme, dimensioneres varmeanlægget for en fremløbstemperatur på 70°C. For varmeanlæg, der tilsluttes via en varmeveksler, må der ved dimensionering af varmeafgiveren tages hensyn til temperaturfaldet i varmeveksleren.

- 7.2.4 Brugsvandsanlæg dimensioneres for en fjernvarmefremløbstemperatur på 60°C og en afkøling på mindst 20°C.

(7.2.4) Brugsvandsanlæg dimensioneres for sommerforhold af hensyn til fjernvarmeverkets mulighed for at sænke fremløbstemperaturen efter udeklimaet.

- 7.2.5 Bestemmelserne i afsnit 7.2.3 og 7.2.4 træder i kraft, når den kommunale varmforsyningsplan

lægning efter varmforsyningsloven dokumenterer, at overgang til lavtemperaturdrift kan ske i varmforsyningsområdet.

7.2.6 Gasfyrede varmeanlæg med indfyret effekt mindre end 120 kW samt anlæg med varmepumper skal dimensioneres og udføres, så energioekonomisk drift opnås. Varmeafgivere dimensioneres for en middeltemperatur på vandsiden på maksimalt 55°C ved en udetemperatur på -12°C.

(7.2.6) Den energioekonomiske dimensionering og udførelse samt tilpasning af komponenter omfatter valg af kedel, brændereffekten, brænderens reguleringsområde, varmeoverførende komponenter, varme fordelingskomponenter og varmeafgivere samt styring og regulering. For varmepumper og kedler med lille vandindhold bør rørnettet dimensioneres for en afkøling på maksimalt 15°C ved en udetemperatur på -12°C.

7.2.7 For varmeanlæg med indfyret effekt over 120 kW fyret med olie, gas eller fast brændsel dimensioneres rørnet og varmeafgivere for en fremløbstemperatur på maksimalt 70°C og en returtemperatur på højst 40°C ved -12°C udetemperatur. Brugsvandsanlæg dimensioneres efter afsnit 7.2.4.

7.2.8 Ved installation af centralvarmekedler med oliebrænder eller gasblæseluftbrænder skal brænderen indreguleres. Indregulering skal også finde sted ved udskiftning.

(7.2.8) Ved indregulering af gasblæseluftbrændere henvises til gasreglementet.

7.3 Ventilationssystemer

7.3.1 Ventilationssystemer skal udføres forsvarligt ud fra sikkerhedsmæssige, energimæssige og indeklimamæssige hensyn.

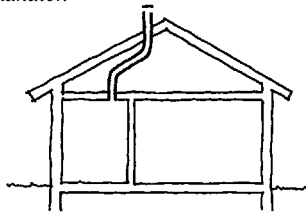
(7.3.1) Ventilationssystemer refererer både til naturlig ventilation og mekanisk ventilation, og ventilationsanlæg refererer alene til mekanisk ventilation.

7.3.2 Ventilation skal kunne ske på en sådan måde, at funktionen ikke påvirkes uacceptabelt af andre luftforbrugende installationer, og så unødvendigt energiforbrug undgås.

(7.3.2) Luftforbrugende installationer kan bl.a. være gas- og oliefyrringsinstallationer, pejse, brændeovne, tørretumbler, tørreskabe og lignende. For ventilation af rum med gasildsteder henvises til gasreglementet.

- 7.3.3 Ventilationsanlæg skal udføres i overensstemmelse med DS 447, Norm for ventilationsanlæg og DS 428, Norm for brandtekniske foranstaltninger ved ventilationsanlæg.
- 7.3.4 Ventilationsanlæg med både mekanisk indblæsning og mekanisk udsugning skal forsynes med effektive energigenvindingsaggregater.
- 7.3.5 Ventilationssystemer skal udføres, så anlæg og kanaler kan renses og vedligeholdes.
- 7.3.6 Ventilationsystemer skal drives og vedligeholdes, så de holdes i en teknisk og hygiejnisk forsvarlig stand.
- 7.3.7 Ventilationsanlæg med både mekanisk indblæsning og mekanisk udsugning skal forsynes med måleinstrumenter eller måleudtag, der muliggør kontrol af driftsforhold og energiforbrug.
- 7.3.8 Kanaler til naturlig ventilation skal føres over tag og have en sådan højde, at der bliver tilfredsstillende funktion.

(7.3.8) Der henvises til SBI-anvisning 189 vedrørende udførelse af kanaler.

Aftrækskanal fra køkken, bade- og wc-rum føres helt op til tagkappen.

- 7.3.9 Ventilationskanaler til naturlig ventilation skal, hvad angår tæthedskrav, opfylde DS 447, Norm

(7.3.9) I DS 447, Norm for ventilationsanlæg opereres med to tæthedsklasser. For ventilationskanaler til naturlig ventilation er alene tæthedsklasse A relevant.

for ventilationsanlæg.

7.4 Vandinstallationer

- 7.4.1 Installationer for vand skal udføres efter DS 439, Norm for vandinstallationer. *(7.4.1 og 7.5.1) Materiel til vand- og afløbsinstallationer skal være godkendt af Bolig- og Byministeriet.*

7.5 Afløbsinstallationer

- 7.5.1 Installationer for afløb skal udføres efter DS 432, Norm for afløbsinstallationer.

- 7.5.2 For installationer, der ikke er omfattet af DS 432, Norm for afløbsinstallationer, skal dimensioneringen og udførelsen godkendes af kommunalbestyrelsen.

7.6 Renovationsanlæg

- 7.6.1 Renovationsanlæg skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt og med størst mulig hensyntagen til genbrugsfremmende affaldssystemer. *(7.6.1) Der henvises til Arbejdstilsynets anvisning nr. 4.1.0.1/93 om manuel håndtering og transport af dagrenovation og til Arbejdstilsynets cirkulære nr. 10/90 om konstruktion af renovationssystemer m.v.*

- 7.6.2 Der skal sikres mulighed for, at håndtering, sortering, opbevaring, bortskaffelse og transport af affald kan ske forsvarligt. Omfanget af beholdere, bokse m.v. og omfanget af nødvendig plads til affald sorteret i flere fraktioner fastsættes af kommunalbestyrelsen.

- 7.6.3 Affaldsbeholdere, bokse m.v. skal være placeret i samme niveau som tilkørsel for renovationsafhentningen, eller så affaldet nemt kan afhentes ved hjælp af teknisk egnet hjælpemiddel.

8.1 Ildsteder

- 8.1.1 Centralvarmekedler, brændeovne, pejse og andre ildsteder skal udføres og installeres, så der ikke opstår fare for brand, eksplosion, forgiftning og sundhedsmæssige gener.
- (8.1.1) I SBI-anvisning 189 er redegjort for installation af ildsteder og skorstene. Med hensyn til gasildsteder henvises til bestemmelserne i gasreglementet. Arbejder ved gasinstallationer må kun udføres af personer eller virksomheder, som har autorisation efter bestemmelserne i lov nr. 250 af 8. juni 1978 om gas-, vand- og afløbsinstallationer.*
- 8.1.2 Der skal anvendes materialer, der er modstandsdygtige over for røggasser, ild, varme og korrosion.
- 8.1.3 Der skal være mulighed for rensning.
- 8.1.4 Varmeafgivelsen må ikke medføre højere temperaturer på brændbare materialer end 80°C.
- 8.1.5 Anlæg bestående af en centralvarmekedel og en oliebrænder eller gasbrænder skal have en tilfredsstillende virkningsgrad.
- (8.1.5) Kravet til virkningsgrad er opfyldt, når anlægget opfylder Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 488 af 7. juni 1994 om krav til virkningsgrad i varmtvandskedler, der anvender flydende eller luftformigt brændsel.*
- 8.1.6 Oliebrændere skal opfylde kravene i DS/EN 230, Sikkerhedstider for forstøvningsoliebrændere og DS/EN 267, Funktionskrav og prøvning for forstøvningsoliebrændere.
- 8.1.7 Oliefyrede varmtluftsaggregater skal opfylde kravene til luftvarmere af klasse A i DS 2187, Oliefyrede luftvarmere med tvangscirkulation af luft.
- 8.1.8 Halmfyringsanlæg med en effekt på indtil 600 kW skal udføres og installeres i overensstemmelse med Dansk Brandteknisk Instituts brandtekniske vejledning nr. 22, Halmfyringsanlæg, opstilling, indretning samt drift og vedligehold.

- 8.1.9 Biobrændselsfyrede centralvarmekedler med en effekt på indtil 600 kW skal udføres og installeres i overensstemmelse med Dansk Brandteknisk Instituts brandtekniske vejledning nr. 32, Biobrændselsfyrede centralvarmekedler.
- 8.1.10 Lukkede ildsteder kan forsynes med håndbetjente røgspjæld, der i lukket tilstand sikrer et frit gennemstrømningsareal på mindst 20 cm².
- 8.1.11 Vandbeholdere i pejse, brændeovne og andre ildsteder til fast brændsel må ikke sluttes til lukkede centralvarmeanlæg. Ved lukkede centralvarmeanlæg forstås anlæg med sikkerhedsventiler og tilsluttet trykekspansionsbeholder.

(8.1.11) Forbudet mod tilslutning til lukkede anlæg skyldes, at fyringen i disse ildsteder ikke er automatisk styret som i olie- og gasfyrede kedler. Der er derfor fare for periodevis overophedning og dermed fare for eksplosion i varmeanlægget. Se også afsnit 7.1.2.

8.2 Luft til forbrænding

- 8.2.1 Til rum med centralvarmekedel, brændeovn, pejs eller andet ildsted skal der være tilstrækkelig tilførsel af luft til forbrændingen.

8.3 Tilslutning til skorsten

- 8.3.1 Lysningsarealet i en skorsten skal svare til den indfyrede effekt. Tilsluttes der flere ildsteder til samme skorsten, skal lysningsarealet svare til ildstedernes samlede effekt.

(8.3.1) Den indfyrede effekt for de fleste ildsteder vil kunne oplyses af fabrikanten.

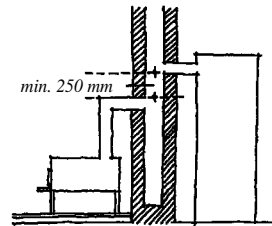
Det er vigtigt, at lysningsarealet er tilpasset den indfyrede effekt. Et for stort lysningsareal kan give en dårlig forbrænding og dermed risiko for kulilteforgiftning. Generelt bør lysningsarealet mindst være 50 cm² (80 mm diameter) for olie- og gasfyrede ildsteder og mindst 175 cm² (150 mm diameter) for ildsteder til fast brændsel.

SBI-anvisning 189 giver bl.a. vejledning i dimensionering af skorstene i forhold til den indfyrede effekt og det anvendte brændsel.

For gasfyrede ildsteder gælder gasreglementets bestemmelser. Gasreglementet stiller betingelser for tilslutning af gasfyrede ildsteder til eksiste-

8.3.2 Et åbent ildsted må kun tilsluttes egen selvstændig skorsten uden aftræk fra andre ildsteder. Lysningsarealet i skorsten og røgrør skal være mindst 300 cm². Hvis ildstedets frie åbning ikke er større end 2.500 cm², kan lysningsarealet nedsættes til 175 cm².

8.3.3 Tilsluttes 2 eller flere ildsteder i modstående sider af skorstenen, skal tilslutningerne være forsat, så der er en højdeforskel mellem dem på mindst 250 mm.

(8.3.3) Mellem tilslutninger i skorstens modstående sider skal der være en højdeforskel på mindst 250 mm.

8.4 Skorstene og røgrør

8.4.1 Skorstene og røgrør skal udføres og installeres, så der ikke opstår fare for brand, eksplosion, skadelig kondens, forgiftning og sundhedsmæssige gener.

8.4.2 Der skal anvendes materialer, der er modstandsdygtige over for røggasser, ild, varme og korrosion.

8.4.3 Varmeafgivelsen må ikke medføre højere temperaturer på brændbare materialer end 80°C.

8.4.4 Skorstene skal have en sådan udformning, lysningsareal og højde, at der bliver tilfredsstillende trækforhold og røgafkast.

rende skorstene. Et gasildsted må ikke slutes til en skorsten, hvortil der slutes en pejs eller brændeovn.

(8.3.2) Ved et åbent ildsted (pejs) forstås et ildsted, der ikke er forsynet med låger eller lignende.

(8.4.1) I SBI-anvisning 189 er redegjort for, hvorledes skorstene og røgrør kan udføres.

(8.4.4) Hvis et fyringsanlæg medfører væsentlige røgluftgener for omgivelserne, giver miljøbeskyttelsesloven kommunalbestyrelsen mulighed for at kræve, at ildsteder og skorstene eller fyringen ændres, så generne ophører. Hvis ulemperne ikke kan afhjælpes,

kan kommunalbestyrelsen forbyde anvendelse af anlægget.

8.4.5 Balanceret aftræk fra olie- eller fastbrændselskedler skal udføres, så røgafkastet ikke giver lugt- og sundhedsmæssige gener.

(8.4.5) Et tilfredsstillende røgafkast kan sædvanligvis opnås ved at følge vejledningen i SBI-anvisning 189 om skorstene.

8.4.6 Skorstene og røgrør skal forsynes med det nødvendige antal renselemme. Renselemme i skorstenen skal mindst svare til skorstenens lysningsareal.

8.4.7 Skorstene skal være tilgængelige for udvendig eftersyn.

8.4.8 Hvis skorstenen er indrettet til at renses fra toppen, skal der være tilfredsstillende adgangsmuligheder til skorstenen.

8.4.9 Små stålskorstene, skorstenselementer og skorstensforinger skal være godkendt af Bolig- og Byministeriet.

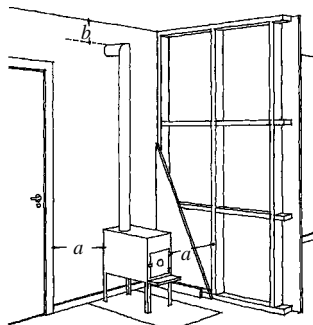
(8.4.9) Bolig- og Byministeriets godkendelser omfatter MK-godkendelser og Danmarks Gasmateriel Prøvnings godkendelser.

Ved små skorstene forstås skorstene, der modtager aftræk fra et eller flere ildsteder, for hvilke den samlede indfyrede effekt er højst 120 kW.

8.5 Afstande til brændbart materiale

8.5.1 Den udvendige side af ildsteder skal mindst holdes i en afstand af 500 mm fra brændbart materiale i væg og loft, røgrør dog 300 mm. Ved murede pejse måles afstanden fra ildstedets indvendige side. Pejse og brændeovne, der er udført i overensstemmelse med DS 887, Brændeovne, kan dog opstilles i de mindste afstande fra brændbart materiale, der fremgår af kontrolmærket. For DS-godkendte ovne kan afstanden fra fritstående lodrette røgrør og til brændbart materiale reduceres til 225 mm.

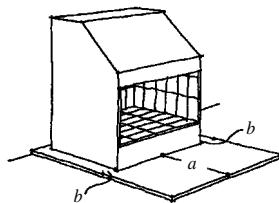
Ovennævnte afstande gælder ikke til fodpaneler.

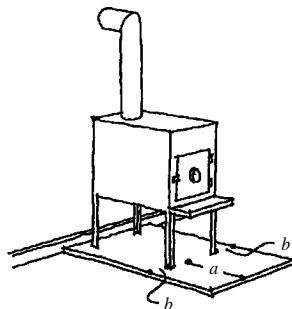
(8.5.1) Ildsteder og røgrør skal overholde forskellige afstande til brændbart materiale. Ildstedets afstand til brændbart materiale er afhængig

af dets karakter og udformning. Afstandskravene fremgår af afsnit 8.5.1 til 8.5.5. Afstandskravene gælder uanset, om der mellem ildstedet og det brændbare materiale er placeret konstruktioner af ubrændbart materiale. Afstandskravene gælder også i forhold til fast inventar, der er udført i brændbare materialer.

- 8.5.2 Gulvet under ildsteder til fast brændsel, herunder brændeovne og pejse skal være ubrændbart eller fast beklædt med et ubrændbart materiale. Det ubrændbare materiale skal gå mindst 300 mm frem foran lukkede ildsteder og mindst 500 mm foran åbne ildsteder. Materialet skal desuden gå mindst 150 mm ud til hver side for ildstedets åbning.

a. Min 500 mm
b. Min 150 mm

a. Min 300 mm
b. Min 150 mm

(8.5.2) Eksempler på størrelsen af ubrændbart materiale under pejse og brændeovne.

- 8.5.3 Brændbart materiale skal mindst holdes i følgende afstande fra:

- stålskorstene og murede skorstene	100 mm
- renselemme	200 mm

Afstande måles til den yvendige side.

- 8.5.4 Bjælker, spær og trappevanger kan dog anbringes direkte op ad murede skorstensvanger, når vangerne er mindst 228 mm tykke, eller skorstenen er udført i tilsvarende isoleret konstruktion.

(8.5.4) Eksempler på tilsvarende konstruktioner:

- elementskorsten med mindst 108 mm skalmuring,
- muret skorsten med 108 mm vanger

og skorstensføring og isoleret fra træværket med mindst 20 mm mineraluld.

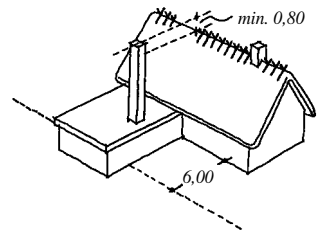
8.5.5 Kanten af brændbare beklædninger, der er højst 30 mm tykke, kan anbringes umiddelbart op til murede skorstene. Afstanden til stålskorstene skal være mindst 50 mm.

8.6 Stråtag eller anden tagdækning, som ikke er brandmæssigt egnet klasse T tagdækning, supplerende bestemmelser

8.6.1 I forbindelse med stråtag eller anden tagdækning, som ikke er brandmæssigt egnet klasse T tagdækning, skal skorstene udføres, så der ikke opstår fare for brand i tagdækningen.

8.6.2 Skorstenspiber skal føres mindst 0,8 m over tagryggen på huse med stråtag eller andet letantændeligt materiale, som ligger indenfor en afstand af 6,0 m fra skorstenen.

(8.6.1) I SBI-anvisning 189 er redet gjort for, hvorledes skorstene kan udføres i forbindelse med stråtage.

(8.6.2) Skorstenspiber skal overholde visse afstande til stråtag, hvis de er placeret i en afstand mindre end 6,0 m fra huse med tag af strå eller lignende.

9.1 Generelt

- 9.1.1 For dobbelthuse, rækkehuse, kædehuse, gruppehuse og lignende former for helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse gælder bestemmelserne i afsnit 1 - 8 og de supplerende bestemmelser i dette afsnit.

(9.1.1) Som det fremgår af afsnit 1.1.1, gælder bestemmelserne kun selve boligerne. Hvis der i tilknytning til bebyggelsen opføres varmecentraler, vaskerier og andre fællesbygninger, institutioner, butikker eller lignende enten som selvstændige bygninger eller integreret i boligbebyggelsen, skal disse udføres efter bestemmelserne i bygningsreglement 1995. Bestemmelserne i dette afsnit gælder også for grupper af fritliggende huse på samme matrikelnummer.

9.2 Det ubebyggede areal

- 9.2.1 Hvor en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold, skal der udlægges (reserveres) og anlægges arealer til ophold, adgang og tilkørsel efter bestemmelserne i bilag B.

9.3 Bebyggelsens højder og afstande, supplerende bestemmelser til afsnit 2.4 og 2.5

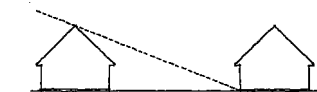
- 9.3.1 Ingen del af de sammenbyggede enfamiliehuse må være højere end $0,4 \times$ afstanden til andre bygninger inden for samme bebyggelse. Denne bestemmelse gælder ikke imellem huse, der bygges sammen.

Er bygningerne af forskellig højde, beregnes mindsteafstanden i forhold til den højeste af bygningerne uanset opførelsestidspunktet.

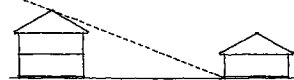
Mindsteafstanden kan dog beregnes ud fra højden af laveste bygning, hvis denne er et garageanlæg, en varmecentral, en butiksbygning eller lignende bygning uden beboelsesrum.

Kommunalbestyrelsen kan godkende mindre afstand, når begge de modstående ydervægge ikke har vinduer til beboelsesrum eller køkken.

I ældre byområder med overvejende sluttet bebyggelse fastsættes højden af kommunalbestyrelsen.

(9.3.1) For sammenbyggede enfamiliehuse begrænses højden af et højdegrænseplan $0,4 \times$ afstanden til andre bygninger. Gavlen og en del af tagfladen samt visse mindre bygningsdele kan ligesom ved de andre skrå højdegrænseplaner føres op herefter, se afsnit 2.4 og 2.5.

Normalt beregnes mindsteafstanden i forhold til den højeste af bygningerne, dog med visse undtagelser for

bygninger uden beboelsesrum. Bestemmelsen giver kommunalbestyrelsen mulighed for at tilpasse bygningshøjder til eksisterende bebyggelse ved udfyldning af huller i husrækker og lignende.

9.3.2 Bestemmelsen i afsnit 2.4.1 om, at højden mod vej ikke må være over 0,4 x afstanden til modstående vejlinie, gælder ikke i forhold til interne boligveje til brug for bebyggelsen på grunden.

9.3.3 Dobbeltbuse, rækkebuse, kædebuse, gruppebuse og lignende kan opføres nærmere naboskel end 2,5 m. *(9.3.3) Jf. byggerlovens § 8, stk. 1.*

Udfor vinduer til beboelsesrum og køkken skal afstanden til skel mod nabo eller sti dog være mindst 2,5 m.

9.3.4 Bestemmelsen i afsnit 2.4.1 om, at højden mod naboskel ikke må være over 1,4 x afstanden til skellet, gælder ikke i forhold til det skel, hvor sammenbygning sker.

9.4 Adgangsforhold supplerende bestemmelser til afsnit 3.2

9.4.1 Ved indgangsdør skal den niveaufri adgang udføres i henhold til bilag B, afsnit 2.1.4.

9.4.2 Anlæg til belysning af fælles adgangsveje og udendørsarealer, herunder trapper, gange, stier samt indendørs og udendørs parkeringsanlæg, skal forsynes med automatisk styring efter dagslysforhold og brugstid, med mindre særlige forhold gør sig gældende, f.eks. sikkerhedshensyn.

9.5 Værn supplerende bestemmelser til afsnit 3.3

9.5.1 Glaspartier skal udformes og dimensioneres, så der opnås sikkerhedsmæssigt tilfredsstillende forhold mod personskader, eller der skal opsættes værn i en højde af mindst 0,8 m over gulv. *(9.5.1) Der henvises til SBI-anvisning 189.*

Glaspartier i vægge samt glasdøre og glaspartier ved døre skal afmærkes tydeligt eller afskærmes.

9.6 Beboelsesrum og køkken, supplerende bestemmelser til afsnit 3.4

9.6.1 I eller uden for det enkelte hus skal der være tilstrækkelig opbevaringsplads for brugsting, som ikke er i daglig brug. Desuden skal der være mulighed for vask og tørring af tøj.

9.7 Brandforhold, supplerende bestemmelser til afsnit 4.3

9.7.1 Der skal være befæstet vej i mindst 2,8 m bredde, så redningsberedskabet kan køre frem med sprøjter til højst 40 m fra hvert hus.

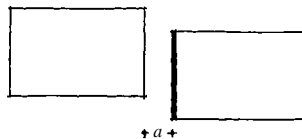
(9.7.1) Arealer beregnet til fremføring af redningsberedskabets køretøjer udføres synlige, og der bør ved planlægningen tages hensyn til køretøjernes drejeradius.

9.7.2 Enfamiliehuse, der er sammenbyggede eller ligger i mindre indbyrdes afstand end 5,0 m, skal adskilles med konstruktion mindst som BD-bygningsdel 60. En sådan konstruktion skal slutte tæt til den yderste tagdækning. Ved ydervægge af BD-konstruktionen skal den brandadskillende konstruktion mindst føres frem til indersiden af den udvendige beklædning.

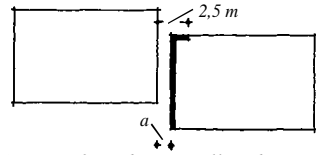
(9.7.2) I brandmæssig henseende betragtes enfamiliehuse for sammenbyggede, når de ligger i mindre indbyrdes afstand end 5 m.

Udvendig isolering af ydervægge med isolering, der ikke er mindst klasse A materiale, skal afbrydes med mindst F-konstruktion 30 for hvert hus.

Bygningerne adskilles brandmæssigt på en sådan måde, at adskillelsen svarer til den brandmæssige adskillelse, som opnås i forbindelse med tilsvarende bygninger, der er placeret for tæt på skel på udmatrikulerede grunde. Det vil sige:

a) Er afstanden a mellem bygningerne mellem 2,5 og 5,0 m, skal de adskilles med bygningskonstruktioner mindst som BD-bygningsdel 60.

b) Hvis afstanden a mellem bygningerne er mindre end 2,5 m fra hinanden, kan det være nødvendigt at sikre yderligere langs facaderne.

Opdeling med F-konstruktion 30 kan udføres ved at afbryde isoleringen med et 100 mm bredt bælte med isoleringsmateriale, der mindst er klasse A materiale.

Ved bygninger med tagudhæng henledes opmærksomheden på, at branden ikke må kunne sprede sig uden om den brandadskillende konstruktion via tagudhænget.

- 9.7.3 For hver 1.200 m² bruttoetageareal skal adskillelsen udføres med konstruktion mindst som BS-bygningsdel 60. Adskillelsen skal slutte tæt til den yderste tagdækning. Ved ydervægge af BD-konstruktion skal den brandadskillende konstruktion føres frem til indersiden af den udvendige beklædning.

9.8 Lydforhold supplerende bestemmelser til afsnit 4.4 og 7.1.6

- 9.8.1 Mellem sammenbyggede huse herunder mellem boliger og fællesrum, skal luftlydisolationen være mindst 55 dB. Kravet gælder ikke mellem garager, skure, udhuse, drivhuse og lignende, der hører til hvert sit hus.

- 9.8.2 Gulve, dæk og trapper skal udføres, så trinlydniveauet højst er 53 dB i beboelsesrum og køkken. Altaner samt gulve og dæk i bade-, wc-, pulterum og lignende kan dog udføres, så trinlydniveauet højst er 58 dB.

Kravet gælder ikke for altaner, og rum, hvis arealet er mindre end 2,5 m².

(9.8.1) De lydtekniske betegnelser, der er anvendt i dette kapitel, er luftlydisolation R'_{w} , trinlydniveau $L'_{n,w}$ og støjniveau $L_{Aeq,T}$. De er nærmere defineret i DS 2186, Akustik. Vurdering af lydisolation, DS/ISO 1996, Akustikmåling. Beskrivelse af ekstern støj og DS/ISO 31-7, Fysiske størrelser, måleenheder og symboler Akustik.

(9.8.1 og 9.8.2) I SBI-anvisning 189 er redegjort for eksempler på konstruktioner, der opfylder kravene.

9.8.3 Mellem rum i boliger og fællesrum skal anvendes døre med luftlydisolation på mindst 32 dB.

9.8.4 Tekniske installationer må ikke give et støjniveau, der er over 40 dB umiddelbart uden for vinduer til beboelsesrum og køkken og på rekreative arealer. Støjniveauet fra installationer til brugsvand og til betjening af vinduer, solafskærmning og lignende må ikke være over 30 dB i nabohusene.

Grænserne skærpes med 5 dB til henholdsvis 35 og 25 dB for momentane lyde og for støj med en ren tone.

(9.8.4) Grænserne for støjniveauet i beboelsesrum gælder for umøblerede rum. Momentane lyde er kortvarig støj f.eks. fra start og stop af motorer eller automatisk reguleringsudstyr. Støj med en ren tone er f.eks. fløjten fra en ventilator.

9.9 Varmeisolering supplerende bestemmelser til afsnit 5.4

9.9.1 I boliger, hvor mekanisk udsugning fra baderum, wc-rum og køkken kan føre til, at luftskiftet overstiger 0,5 gange i timen, og afkastluftens overskud af varme ikke kan nyttiggøres, forøges energirammen svarende til varmebehovet til opvarmning af den volumenstrøm, der overstiger luftskiftet på 0,5 gange i timen.

(9.9.1) Tillæg til energirammen: $400(q_{vm} - 0,3) MJ/m^2$ pr. år hvor q_{vm} er volumenstrømmen i udsugningsanlægget i l/s pr. m^2 opvarmet etageareal.

9.10 Indeklima, supplerende bestemmelser til afsnit 6.1

9.10.1 Ved planlægning og opførelse af sammenbyggede enfamiliehuse og ved valg af materialer, vinduesarealer, orientering og solafskærmning skal det sikres, at der opnås sundhedsmæssigt tilfredsstillende temperaturforhold, også i sommerperioden, og at gener ved direkte solstråling kan undgås.

(9.10.1) Der henvises til DS 474, Norm for specifikation af termisk indeklima.

9.11 Installationer supplerende bestemmelser til afsnit 7

9.11.1 Tekniske installationer m.v., der kræver betjening, eftersyn eller vedligeholdelse, skal anbringes, så der er en fri passagehøjde på mindst 1,9 m og en fri bredde på mindst 0,7 m eller i kanal med aftagelig dæk.

(9.11.1) Bestemmelsen indebærer, at installationer som hovedregel anbringes enten i ingeniørgange eller i kanaler med aftageligt dæk.

9.11.2 Ventilationskanaler til naturlig ventilation skal udføres, så afkastet ikke giver gener for omgivelserne.

9.12 Legepladsredskaber

9.12.1 Legepladsredskaber skal udformes og dimensioneres, så der opnås sikkerheds- og sundhedsmæssigt tilfredsstillende forhold mod personskader.

(9.12.1) Der henvises til DS 2342 - 1 til 5, Legepladsudstyr, sikkerhed - generelle krav, gynger, rutchebaner, svævebaner og vipper - og DS/INF 37 om valg af stødabsorberende underlag i relation til faldhøjder. Heri er angivet de specifikationer, som bør opfyldes, for i videst muligt omfang at beskytte mod den risiko, der kan være forbundet med, at børn benytter legepladsredskaber på legepladser. Andre tekniske specifikationer kan lægges til grund, hvis de giver tilsvarende sikkerhedsmæssigt tilfredsstillende forhold. Bestemmelsen omfatter også klatrevægge, skateboardbaner m.v.

10.1 Generelt

10.1.1 Bestemmelserne i dette afsnit gælder for sommerhuse i sommerhusområder.

(10.1.1) Sommerhuse og anden bebyggelse til ferie- og fritidsformål er bebyggelse, som indeholder beboelsesrum, der lovligt kun kan anvendes til ophold en del af året, jf. Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 496 af 29. juni 1990 om supplerende regler i medfør af byggelovens § 2.

For boliger i sommerhusområder gælder bestemmelsen i planlovens § 40, hvorefter boligerne bortset fra kortvarige ferieophold m.v. ikke må anvendes til overnatning i perioden fra 1. oktober til 31. marts, medmindre boligen blev anvendt til helårsbeboelse, da området blev udlagt til sommerhusområde, og retten til helårsbeboelse ikke senere er bortfaldet.

Sommerhusområder er områder, som i en bygningsvedtægt, byplanvedtægt eller lokalplan er udlagt til sommerhusbebyggelse samt områder, som i en lokalplan overføres til sommerhusområde, se planlovens § 34.

10.1.2 Bestemmelserne i afsnit 10.2 og 10.3 gælder, hvis en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold.

10.1.3 Bestemmelserne i afsnit 10.1 til 10.13 træder i kraft 15. december 1998.

10.2 Bebyggelsens omfang

10.2.1 Bebyggelsesprocenten for sommerhuse beregnes som etagearealets procentvise andel af grundstykets areal efter bestemmelserne i bilag A.

(10.2.1) Efter byggelovens § 6 B er bebyggelsesprocenten for sommerhuse og anden bebyggelse til ferie- og fritidsformål 10. Anden bebyggelsesprocent kan fastsættes i lokalplan.

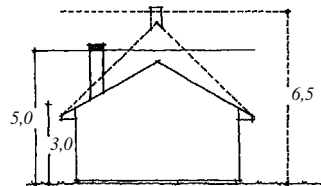
10.2.2 Der skal udlægges (reserveres) og anlægges parkeringsarealer efter bestemmelserne i bilag B.

10.3 Højder og afstande

10.3.1 Sommerhuse må højst opføres i 1 etage uden mulighed for indretning af tagetage.

(10.3.1) De nærmere højdebegrænsninger for bebyggelse i sommerhusområder fremgår af Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 496 af 29. juni 1990 om supplerende regler i medfør af byggelovens §§ 8 - 10. Af bekendtgørelsens § 9 fremgår, at hvis størsteparten af den eksisterende bebyggelse i et sommerhusområde er opført med tageetage, kan nye huse opføres på tilsvarende måde.

10.3.2 Sommerhusets højde må højst være 5,0 m og husets ydervægge højst 3,0 m over det omgivende terræn.

(10.3.2) Den maksimale højde på et sommerhus er normalt 5,0 m og for husets ydervægge 3,0 m. Kan sommerhuset i særlige tilfælde opføres med tageetage (se (10.3.1)), må bygningshøjden ikke overstige 6,5 m og højden af ydervæggene ikke være over 3,0 m. Ydervægges højde bestemmes af facadernes skæring med tagfladen. Visse mindre bygningsdele kan føres op over den maksimale højde.

10.3.3 Sommerhuse skal holdes mindst 5,0 m fra skel mod nabo eller sti. Denne afstand gælder også for udestuer, karnapper, verandaer, svømmebassiner, skorstene, havepejse m.v. samt opholdsarealer i det fri, som hæves mere end 0,3 m over det naturlige terræn.

(10.3.3) Det fremgår af byggelovens § 8, stk. 1, at bebyggelse i sommerhusområder ikke må opføres nærmere skel mod anden grund eller sti end 5 m. Afstanden måles vandret og vinkelret på skel.

Afstanden gælder ikke for bygningsdele under terræn som kælder, trapper, nedgravet tank, ledninger og lignende.

For tagudhæng, vindskeder, lætage over døre, gesimser og lignende mindre bygningsdele kan afstanden nedsættes til 4,5 m.

10.3.4 Sommerhuse må opføres i vejskel.

(10.3.4) Det bør undersøges, om der er tinglyst særlige byggelinier eller vejvidelseslinier på grunden, som skal overholdes.

10.3.5 Garager, carporte, udhuse, og lignende mindre bygninger i sommerhusområder skal overholde bestemmelserne i afsnit 11.

10.3.6 Højder og afstande måles som beskrevet i afsnit 2.3.

10.3.7 Niveauplaner fastlægges efter bestemmelserne i afsnit 2.3.

10.4 Redningsåbninger

10.4.1 Redningsåbninger skal overholde bestemmelserne i afsnit 3.5.

10.5 Bærende konstruktioner

10.5.1 Bærende konstruktioner skal overholde bestemmelserne i afsnit 4.1 og 4.2.

10.6 Brandforhold

10.6.1 Bestemmelserne i afsnit 4.3.2, 4.3.6 og 4.3.8 skal overholdes.

10.6.2 Hvis sommerhuset tillades opført med udnyttelig tagetage, kan kommunalbestyrelsen stille yderligere krav til konstruktioner, overflader og flugtvejsforhold.

10.7 Tage

10.7.1 Tage skal overholde bestemmelserne i afsnit 4.5.

10.8 Vådtrum

10.8.1 Vådtrum skal opfylde bestemmelserne i afsnit 4.6.

10.9 Byggepladser

10.9.1 Byggepladser skal opfylde bestemmelserne i afsnit 4.7.

10.10 Varmeisolering

10.10.1 Sommerhuseskal opfyldte følgende krav til U-værdier:

W/m² °C

Ydervægge og kældervægge mod jord 0,40

Skillevægge og etageadskillelser mod rum, der er uopvarmede 0,60

Terrændæk, kældergulve mod jord og etageadskillelser over det fri eller ventileret kryberum 0,30

Loft- og tagkonstruktioner herunder skunkvægge 0,25

Flade tage og skråvægge direkte mod tag 0,25

Vinduer, yderdøre, ovenlys mod det fri eller mod rum, der er uopvarmede 2,90

10.10.2 U-værdierne i 10.10.1 kan fraviges, såfremt sommerhusets specifikke varmetab ved transmission ikke overstiger 2,5 W/m² °C.

10.11 Indeklima

10.11.1 Sommerhuse skal overholde bestemmelserne i afsnit 6.2, 6.3, 6.4 og 6.5.

10.12 Installationer

10.12.1 Installationer skal overholde bestemmelserne i afsnit 7.4, 7.5 og 7.6. *(10.12.1) Byggearbejder ved vand- og afløbsinstallationer må kun udføres af personer, som har autorisation efter bestemmelserne i lov nr. 250 af 8. juni 1978 om udførelse af gas-, vand- og afløbsinstallationer.*

10.13 Ildsteder og skorstene

10.13.1 Ildsteder og skorstene skal overholde bestemmelserne i afsnit 8.

11.1 Generelt

11.1.1 Bestemmelserne i dette afsnit omfatter garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger i tilknytning til fritliggende og helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse samt sommerhuse i sommerhusområder.

11.1.2 Bestemmelserne er gældende, hvis en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold.

11.1.3 De bærende konstruktioner skal overholde bestemmelserne i afsnit 4.1 og 4.2. Garager, carporte, overdækkede terrasser, udhuse, drivhuse og lignende bygninger med et areal på højst 50 m² kan dog udføres, uden at styrke og stabilitet er eftervist ved beregning.

11.1.4 Bygningerne skal udføres med brandmæssigt egnet klasse T tagdækning eller transparente tagelementer af normalt antændeligt materiale.

(11.1.4) Et normalt antændeligt materiale er et materiale, der ved en standardiseret brandprøvning overholder fastlagte kriterier for antændelse.

11.1.5 Bygninger med tagdækning, som ikke er brandmæssigt egnet klasse T tagdækning eller transparente tagelementer af normalt antændeligt materiale, skal holdes i en afstand af 10 m fra naboskel, vej- og stimidte samt andre bygninger på samme grund.

(11.1.5) Bestemmelsen omfatter blandt andet garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger med stråtag.

11.2 Højder og afstande

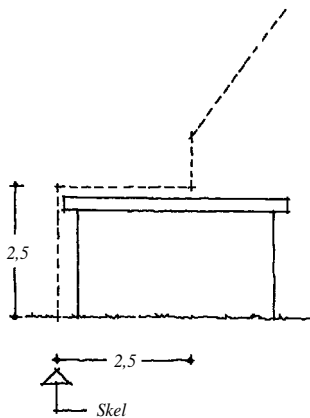
11.2.1 Højder og afstande skal opfylde bestemmelserne i afsnit 2.

(11.2.1) Højder og afstande måles og niveauplaner fastlægges efter bestemmelserne i afsnit 2.3.

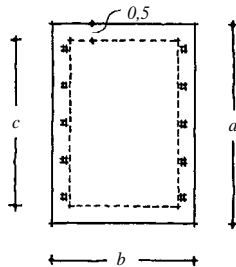
11.3. Garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger i skel mod nabo eller sti

11.3.1 Garager, carporte, overdækkede terrasser, som ikke er hævet over terræn, drivhuse, skure og lignende mindre bygninger til udhusformål, herunder fyrrum, samt lagertanke for fyringsolie og lignende installationer, som er nødvendige til selve bygningens drift, kan opføres i eller nærmere naboskel eller sti end 2,5 m, når betingelserne a - e er opfyldt:

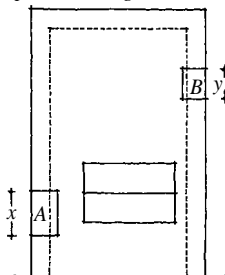
- a. Det samlede areal af de bygninger, der ligger i naboskel eller nærmere skel end 2,5 m, må ikke være over 50 m².
- b. De sider, der vender mod skel, må ikke have større samlet længde end 12,0 m. Anbringes en bygning i et hjørne af grunden, medregnes kun den længste side. Anbringes en bygning nærmere 2,5 m til to modstående skel medregnes kun den længste side. Udhæng udover 0,5 m medregnes til bygningens længde. Længden af en carport måles 0,5 m inden for tagfladens begrænsning.
- c. Ingen del af bygningens ydervægge eller tag, må inden for en afstand af 2,5 m fra skel være højere end 2,5 m over terræn eller det for bygningen fastsatte niveauplan.
- d. Der må ikke udføres vinduer imod skel.
- e. Tagvand skal holdes inde på egen grund.

(11.3.1) Bygninger, som opføres i skel eller nærmere skel end 2,5 m, skal holdes under den viste stiplede linie. Inden for 2,5 m fra skellet må bygningerne ikke være højere end 2,5 m. Fra 2,5 m og videre ind på grunden må højden ikke være over 1,4 x afstanden til skellet, svarende til de bestemmelser, som gælder for enfamiliehuse, se afsnit 2.4.

$a \times b = \text{carportens areal}$
 $c = \text{carportens længde}$

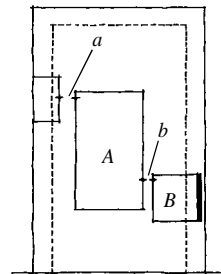

$A + B \text{ max. } 50 \text{ m}^2$
 $x + y \text{ max. } 12,0 \text{ m}$

11.4 Brandforhold i forbindelse med skel mod nabo eller sti

- 11.4.1 Garager, carporte, udhuse, drivhuse og overdækkede terrasser, der anbringes i skel eller nærmere skel end 2,5 m, skal enten ligge mindst 2,5 m fra andre bygninger inde på grunden eller udføres med væg mod skellet mindst som BD-bygningsdel 60. Væggen skal slutte tæt til den yderste tagdækning, og ved ydervægge af BD-konstruktion skal den brandadskillende konstruktion føres frem til den udvendige beklædning.

(11.4.1) Bestemmelserne i dette afsnit skal forhindre, at der på en grund bliver en sammenhængende bebyggelse mellem 2 skel uden, at bygningerne på grunden adskilles brandmæssigt. Den brandmæssige adskillelse kan enten sikres ved hjælp af en brandadskillende konstruktion eller en fri afstand mellem bygningerne på 2,5 m.

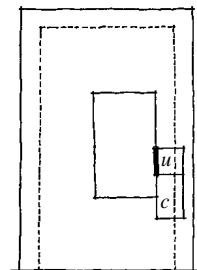
a er større end 2,5m
b er mindre end 2,5m

Hvis afstanden mellem A og B er mindre end 2,5 m skal B udføres med væg mod skel mindst som BD-bygningsdel 60.

- 11.4.2 Uanset bestemmelserne i afsnit 11.4.1 kan garage, carport, udhus, drivhus og overdækkede terrasser i forbindelse med et af skellene placeres nærmere enfamiliehuset end 2,5 m - eventuelt sammenbygges - uden særlige brandmæssige foranstaltninger imod skel.

Er ovennævnte en garage eller et udhus, som sammenbygges eller ligger nærmere end 1,0 m fra enfamiliehuset, skal bygningerne dog adskilles fra enfamiliehuset med konstruktioner udført mindst som BD-bygningsdel 30. Konstruktionen skal føres op i tæt forbindelse med den yderste tagdækning. Eventuel dør skal udføres mindst som BD-dør 30.

(11.4.2) Bestemmelsen er en lempelse af det generelle krav i afsnit 11.4.1.

u er udhus
c er carport

Mod et af skellene kan garage, carport, udhus, drivhus eller overdækket terrasse sammenbygges med enfamiliehuset. Garager og udhuse, som ligger nærmere enfamiliehuset end 1,0 m skal adskilles fra enfamiliehuset med BD-bygningsdel 30.

11.4.3 I forbindelse med sammenbyggede enfamiliehuse skal garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger, når de ligger i en afstand af mindre end 5 m fra enfamiliehuset, udføres med vægge mod skel mindst som BD-bygningsdel 60. Væggen skal slutte tæt til den yderste tagdækning, og ved ydervægge af BD-konstruktion skal den brandadskillende konstruktion føres frem til den udvendige beklædning. Er der kun bygninger mod ét skel, kan der ses bort fra dette krav.

(11.4.1) og (11.4.3) Betegnelsen BD står for "branddrøj". Betegnelsen BS står for "brandsikker". Tallet i betegnelsen angiver det antal minutter, konstruktionen eller døren kan modstå brand under en standardiseret brandprøve.

I SBI-avisning 189 er der nærmere redegjort for de brandtekniske betegnelser, og der findes eksempler på konstruktioner, som opfylder kravene.

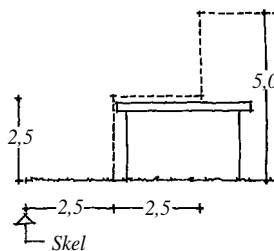
11.5 Brandforhold i forbindelse med bebyggelser, der ikke er udmatrikuleret

11.5.1 Når garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger opføres i tilknytning til enfamiliehuse, der ligger på samme matrikel, skal der tages hensyn til risikoen for brandspredning mellem bygningerne.

(11.5.1) Kravet kan opfyldes ved, at bygningerne placeres ud fra nogle imaginære skel i henhold til bestemmelserne i afsnit 11.4.

11.6 Supplerende bestemmelser for garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger i sommerhusområder

11.6.1 I sommerhusområder må garager, carporte, udhuse og lignende mindre bygninger ikke opføres nærmere skel mod nabo eller sti end 2,5 m. Opføres sådanne bygninger i en afstand mellem 2,5 m og 5,0 m fra naboskel og sti, skal de overholde bestemmelserne i afsnit 11.1 og 11.2.1 a, b, c og d.

(11.6.1) Sommerhuse må ikke opføres nærmere skel mod nabo eller sti end 5,0 m. De mindre bygninger det er tilladt at opføre mellem 2,5 m og 5,0 m fra skel, skal holdes under den viste stiplede linie.

12.1 Generelt

12.1.1 For småbygninger på højst 10 m² gælder alene bestemmelserne i dette afsnit. Bestemmelserne i afsnit 12.2 og 12.3 gælder, hvis en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold.

(12.1.1) Småbygningerne kan opføres uden anmeldelse eller byggetilladelse, se bestemmelserne i afsnit 1.7.1.

Det bør også undersøges, om der er privatretlige servitutter, deklarerationer eller offentligretlige byggeplaner m.v., som kan få indflydelse på opførelsen af småbygningerne.

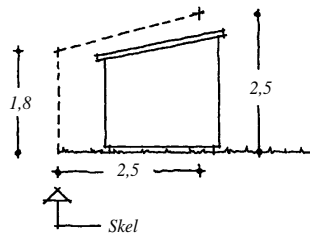
Småbygningernes areal regnes ikke med i etagearealet ved beregningen af bebyggelsesprocenten, se bestemmelserne i bilag A.

12.2 Småbygninger på højst 10 m² i tilknytning til enfamiliehuse

12.2.1 På hver grund kan der opføres indtil 2 småbygninger, når betingelserne a - c er opfyldt:

- Arealet af den enkelte bygning er højst 10 m².
- Afstanden til andre bygninger på samme matrikelnummer skal mindst være 2,5 m.
- Ingen del af bygningernes ydervægge eller tag må være højere end 2,5 m over terræn.

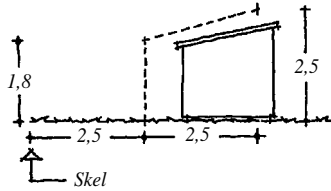
12.2.2 Småbygningerne må opføres nærmere naboskel end 2,5 m, når højden i skel højst er 1,8 m over terræn. Fra skel og indtil 2,5 m fra skel må højden ikke overstige en jævn stigning fra 1,8 m til 2,5 m.

(12.2.2) Småbygninger på maksimalt 10 m² kan ved enfamiliehuse opføres overalt på grunden. Opføres de nærmere skel end 2,5 m, må højden ikke overstige den på skitsen viste stiplede linie. Den viste småbygning skal alene opfattes som et eksempel.

12.3 Småbygninger på højst 10 m² i sommerhusområder

12.3.1 Småbygninger på højst 10 m² må i sommerhusområder ikke opføres nærmere naboskel eller sti end 2,5 m og skal overholde bestemmelserne i afsnit 12.2.1 a, b og c.

(12.3.1 og 12.3.2) Sommerhuse må ikke opføres nærmere skel mod nabo eller sti end 5,0 m. De mindre småbygninger det er tilladt at opføre mellem 2,5 m og 5,0 m fra skel, skal holdes under den viste stiplede linie.

12.3.2 Opføres småbygningerne i en afstand mellem 2,5 m og 5,0 m fra naboskel og sti, skal de overholde højdebestemmelserne i afsnit 12.2.2.

13.1 Kolonihavehuse

13.1.1 For kolonihavehuse gælder alene bestemmelserne i dette afsnit, når kolonihavehuset i øvrigt er tilladt og kolonihavehusets størrelse og placering er fastlagt i lokalplan, byplanvedtægt eller tinglyst deklARATION godkendt af en offentlig myndighed.

(13.1.1) Kolonihavehuse kan opføres uden anmeldelse eller byggetilladelse, se bestemmelserne i afsnit 1.7.1. Om anlæg, lokalisering og omfang af kolonihaver henvises til lov om planlægning, kapitel 4, § 11.

Når kolonihavehusets placering i forhold til nabo skal fastlægges, bør der tages hensyn til risikoen for brandspredning mellem bygningerne.

13.1.2 Ildsteder og skorstene må kun opsættes, hvis bestemmelserne i afsnit 8 overholdes.

13.1.3 Installationer skal overholde bestemmelserne i afsnit 7.4 og 7.5.

(13.1.3) Byggearbejder ved vand- og afløbsinstallationer må kun udføres af personer, som har autorisation efter bestemmelserne i lov nr. 250 af 8. juni 1978 om udførelse af gas-, vand- og afløbsinstallationer.

A.2.2.1 Beregning af bebyggelsesprocent

Stk. 1. Ved bebyggelsesprocenten forstås etagearealets procentvise andel af grundstykkets areal.

A.2.2.2 Beregning af grundstykkets areal

Stk. 1. Grundstykket omfatter det areal for en samlet fast ejendom, der er angivet i matriklen.

(2.2.2, stk. 1) Hvad der forstås ved en samlet fast ejendom fremgår af udstykningslovens § 2.

Stk. 2. Til grundstykkets areal medregnes:

- a. Grundstykkets andel i et selvstændigt matrikuleret areal sikret som fælles friareal for flere ejendomme. Andelene i det selvstændigt matrikulerede friareal fordeles ligefremt proportionalt efter de enkelte grundstykkers størrelse, medmindre kommunalbestyrelsen i hvert enkelt tilfælde bestemmer andet, herunder en anden delingsnorm, og
- b. Arealer, der før 1. februar 1977 er afgivet til vej, men uanset dette er tilladt medregnet til grundarealet. Sådanne arealer medregnes i overensstemmelse med de vilkår, der er fastsat for tilladelsen.

(2.2.2, stk. 2a) Disponering, anlæg og anvendelse af fælles friarealer sikres ved tinglysning på de pågældende ejendomme.

(2.2.2, stk. 2b) Bestemmelsen sikrer, at tidligere givne rettigheder til at medregne vejareal til grundens areal opretholdes, uanset arealet er afgivet til vejformål.

Stk. 3. Til grundstykkets areal medregnes ikke:

- a. Arealer af grundstykket, der er beliggende i en anden zone end den, hvori der bygges, og
- b. Andre jordlodder, som ikke har sammenhæng med grundstykket, men matrikulært har samme betegnelse som dette.

(2.2.2, stk. 3a) Vedrørende zoneinddelingen henvises til lov om planlægning.

A.2.2.3 Beregning af bebyggelsens etageareal

Stk. 1. En bebyggelses etageareal beregnes ved sammenlægning af bruttoarealerne af samtlige etager, herunder kældre og udnyttelige tagetager, med de begrænsninger og udvidelser, der fremgår af stk. 2 - 4.

Stk. 2. Rum, der går gennem flere etager, medregnes kun til den etage, i hvilken gulvet er belig-

(2.2.3, stk. 2) Bestemmelsen gælder både ind- og udvendige trapper.

gende. Trapper, trapperum, altangange og elevatorskakter medregnes dog for hver etage.

Trappers og altanganges projektion på terræn medregnes ikke i ejendommens etageareal.

Udvendige brandtrapper kan holdes udenfor arealberegningen.

Stk. 3. Til etagearealet medregnes ikke:

- a. Glasoverdækninger og andre overdækninger svarende indtil 5 pct. af grundens areal, for grunde under 300 m² dog indtil 15 m².
- b. Den del af kælderens, hvor det omgivende terræn ligger mindre end 1,25 m under loftet i kælderen.
- c. Affaldsrum i terrænniveau.
- d. Åbne altaner.
- e. Sikringsrum til sikringsrumspligtige bygninger med forskriftsmæssig størrelse samt offentlige beskyttelsesrum, der er myndighedsgodkendte.
- f. Småbygninger med en grundflade på indtil 10 m².
- g. Hemse med et areal på indtil 4,5 m².

(2.2.3, stk. 3a) Bestemmelsen omfatter både åbne og lukkede overdækninger, som ikke anvendes til egentlige beboelsesrum, f.eks. altanlukninger, terrasseoverdækninger, overdækkede gårde, forbindelsesgange og lignende.

(2.2.3, stk. 3e) Om sikringsrum og offentlige beskyttelsesrum henvises til lov nr. 1055 af 23. december 1992 om beskyttelsesrum som ændret ved lov nr. 1095 af 21. december 1994, reglement af oktober 1993 for indretning af sikringsrum og murgennembrydninger samt reglement af oktober 1993 for projektering og opførelse af offentlige beskyttelsesrum.

Stk. 4. Garager, carporte, udhuse, drivhuse, skure og lignende mindre bygninger omfattet af afsnit 11 medregnes kun med den del af arealet, som overstiger:

- a. 35 m² pr. bolig ved fritliggende enfamiliehuse, dobbelthuse og sommerhuse og
- b. 20 m² pr. bolig ved rækkehuse, kædehuse, gruppehuse og lignende former for helt eller delvis sammenbyggede enfamiliehuse.

(2.2.3, stk. 4a) Fradraget på 35 m² beregnes pr. bolig uanset de matrikulære forhold.

(2.2.3, stk. 4b) Fradraget på 20 m² beregnes pr. bolig uanset de matrikulære forhold.

Stk. 5. Etagearealet måles i et plan bestemt af overside af færdigt gulv til ydersiden af de begrænsede ydervægge med følgende afvigelser:

- a. I udnyttelige tagetager medregnes det areal, der i et vandret plan 1,5 m over færdigt gulv ligger inden for planets skæring med tagbeklædningens udvendige side,
- b. Åbne etager, porte, luftsluser og lignende medregnes til den linie, som bygningens ydervægge i øvrigt angiver,
- c. Ved overdækninger uden begrænsende ydervægge måles arealet efter tagfladen, og
- d. Ved fælles vægge mellem rum, der skal medregnes til hvert sit etageareal, måles til midten af væggen, idet der dog ved fælles vægge placeret over skel måles til skellinien.

B.2.2.1 Generelt

Ved en bebyggelse skal der udlægges (reserveres) og anlægges opholdsarealer, parkeringsarealer og adgangsarealer.

(2.1.1, stk. 1) Ubebyggede arealer, der er udlagt i henhold til bestemmelserne, må ikke benyttes i strid med det formål, hvortil de er udlagt. Der henvises til byggelovens § 7.

Stk. 2. De foreskrevne arealer kan være fælles for flere ejendomme. Disponering, anlæg og anvendelse af sådanne fælles friarealer skal sikres ved tinglysning på de pågældende ejendomme.

(2.1.1, stk. 2) Fælles adgangs- og parkeringsarealer for flere ejendomme indebærer, at arealerne udlægges og anlægges som private fællesveje, jf. privatvejsloven §§ 2 og 3, og at de skal godkendes i medfør af privatvejslovens § 14 eller § 24.

Stk. 3. Bestemmelserne i dette bilag gælder, hvis en lokalplan eller byplanvedtægt ikke fastsætter andre bestemmelser om det pågældende forhold.

(2.1.1,stk. 3) Det bør undersøges, om der er privatretlige servitutter, deklamationer eller offentligretlige byggelinier m.v., samt om der er registreret jordforurening, som kan få indflydelse på grundens udnyttelse.

B.2.1.2 Opholdsarealer ved sammenbyggede enfamiliehuse.

Stk. 1. Opholdsarealer ved beboelsesbygninger skal mindst udgøre 100 pct. af bygningernes etageareal.

(2.1.2, stk. 1) Bygningernes etageareal beregnes i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag A 2.2.3.

Stk. 2. Opholdsarealer skal være på terræn, men kan dog tilvejebringes på et overdækket eller hævet gårdareal eller på et tagareal eller delvis tilvejebringes på større altaner.

Stk. 3. En passende del af opholdsarealet skal anlægges som legeområde. Hvor stort legeområdet skal være, afgøres af kommunalbestyrelsen og skal fremgå af byggetilladelsen.

Stk. 4. Der kan i byggetilladelsen fastsættes en frist for indretning af opholdsarealer og legeområder.

(2.1.2, stk. 4) Bestemmelsen giver mulighed for, at beboerne kan indtrædes i indretning af opholdsarealer og legeområder.

B.2.1.3 Parkeringsarealer

Stk. 1. Der skal udlægges (reserveres) tilstrækkelige

parkeringsarealer til, at bebyggelsens beboere, de beskæftigede i bebyggelsen, besøgende, kunder, leverandører m.v. kan parkere biler, motorcykler, knallerter, cykler m.v. på ejendommens område.

Stk. 2. Hvor stor en del af grundens areal, der skal udlægges (reserveres) til parkeringsareal, og hvornår det skal anlægges, fastsættes af kommunalbestyrelsen og skal fremgå af byggetilladelsen.

Stk. 3. Ved udformningen af parkeringspladser ved sammenbyggede enfamiliehuse skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer, som er funktionshandicappede.

(2.1.3, stk. 3 og 2.1.4, stk. 1 og 2) DS-publikationen "Udearealer for alle - anvisning for planlægning og indretning med henblik på handicappedes færden" indeholder anvisninger på udformning af det fysiske miljø med henblik på at give handicappede større uafhængighed, bevægelsesfrihed og sikkerhed.

B.2.1.4 Adgangs- og tilkørselsarealer

Stk. 1. Ved fritliggende og sammenbyggede enfamiliehuse skal der fra vej til indgange i ejendommens bygninger og til en ejendoms ubebyggede arealer være adgang eller tilkørsel. Udformningen af adgangs- og tilkørselsarealerne skal være afpasset efter bebyggelsens art.

Stk. 2. Adgangs- og tilkørselsarealer skal være udformet, så bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat. Adgangsareal fra vej til en ejendoms ubebyggede arealer og til indgange i bygninger skal være mindst 1,3 m bredt.

Niveauforskelle i adgangsarealet skal udlignes i terræn eller ved rampe, som ikke må udføres med større hældning end 1:20. Ovenfor og ved foden af en rampe skal der være en vandret plads eller repos på mindst 1,3 m x 1,3 m.

Ramper med en hældning på mere end 1:25, der udligner højdeforskelle på mere end 0,6 m, skal forsynes med reposer for hver 0,6 m stigning. Ramper skal suppleres med trin med en stigning på højst 150 mm og en grund på mindst 300 mm. Håndlister skal opsættes i en højde på mindst 0,8 m i begge sider af trapper og ramper. Uanset hældning på rampe skal der for hver 10,0 m indrettes passage og hvilereposer med en bredde af mindst 1,65 m.

Umiddelbart uden for indgangsdøren skal der være en vandret plan repos i samme niveau som gulvet indenfor. Reposen skal have en størrelse på mindst 1,5 m x 1,5 m målt fra dørens hængselsside. Åbner døren udad, forøges bredden af repos i dørens håndtagsside med yderligere 0,2 m langs bygningsfacaden.

Eventuelle niveauforskelle mellem repos og terræn reguleres i adgangsarealet eller ved rampe.

Bestemmelsen tillader terrænregulering i stedet for rampe, men alene når det er nødvendigt på grund af niveauforskelle i terrænet.

Adgangsarealer - bilag B.2.1.4
Adgangsforhold - 3.2, 9.4 og bilag B.2.1.4
Affald - 7.6
Afløbsinstallationer - 1.7.1, 7.1.6 og 7.5
Afløbskværn - 7.1.6
Afstand til brændbart materiale - 8.5
Afstande, måling - 2.3
Afstandskrav - (2.1.1)
Aftræk - 6.3.1, 7.3.8, 7.3.9 og 9.11.2
Anden lovgivning - 1.8
Anmeldelse - 1.5
Ansøgning - 1.2
Antenner, - 1.5.1, 1.7.1 og 2.5.1
Anvendelsesområde - 1.1
Anvendelsesændring - 1.1.2 og 1.7.1
Arbejds miljøloven - 1.8.1 og 6.2.1
Arbejdstilsyn - (1.1.1)
Asbest - 6.4.3

Baderum - 3.1.1, 3.6, 4.6 og 6.3.1
Beboelsesrum - 3.4.1, 6.3.1 og 9.6
Bebyggelsens omfang - 2.2 og bilag A
Bebyggelsesprocent - bilag A.2.2.1
Befæstet vej - 9.7.1
Bevaringsværdige bygninger - (1.7.1)
Brandforhold - 4.3, 9.7, 10.6 og 11.4
Brandværnsforanstaltninger - 4.7.2
Bruttoetageareal - bilag A.2.2.3
Bryggers - 6.3.1
Brændeovne - (7.3.2) og 8.1.1
Byggeaffald - (4.1.1)
Byggearbejder - 4.1.1
Byggematerialer - 6.1 og 6.4
Byggemodning - 1.3.3
Byggepladser - 4.7 og 10.9
Byggetilladelse - 1.2 og 1.3
Bygningsareal i skel - 11.3.1
Bærende konstruktioner 4.2, 10.5 og 11.1.3
Bøde - 1.13.1

Campinghytter - 1.7.1
Carporte - 1.1.1, 1.5.1, 1.6.2 og afsnit 11

Centralvarmekedler - 8.1.1

Diffusionstæt - 6.5.3

Dispensation - 1.11

Dobbelthuse - 1.1.1 og afsnit 9

Drivhuse - 1.1.1, 1.5.1, 1.6.2 og afsnit 11

DS-godkendte ovne - 8.5.1

Dørbredder - 3.7

Emhætte - 6.3.1

Energibehovsberegning - 5.4.1

Energigenvindingsaggregater - 7.3.4

Energiramme - 5.4

Erhverv, liberalt - 1.1.1 og 3.2.3

Etageantal - (2.1.1)

Etageareal - bilag A.2.2.3

Filtrering af luft - 6.3.1

Fjernvarmeanlæg - 7.2

Flyveaske - 6.4.5

Forankring - (4.2.1)

Forgiftning - 8.4.1

Formaldehyd - 6.4.2

Forurening - 6.4, 6.5, 8.4.4 og 8.4.5

Fredede bygninger - (1.7.1)

Friarealer - 9.2 og bilag B.2.2.1

Frisk luft - se udeluft

Fugt - 6.1.1

Fundering - 1.9.1 og 4.1.4

Fyrrum - afsnit 11

Færdigmelding - 1.4

Gangbredder - 3.7

Garager - 1.1.1, 1.5.1, 1.6.2 og afsnit 11

Gasfyr/-ildsted - 7.3.2

Gasinstallationer - (1.7.1)

Gavle over højdegrænseplaner - 2.5.1

Gavltrekanter - 2.5.1

Gebyrer - 1.10

Glasflader og -konstruktioner - 4.2.2

Glasoverdækninger - bilag A.2.2.3

Glaspartier - 9.5.1

Grundens udnyttelse - afsnit 2
Grundstykkets areal - bilag A.2.2.2
Gruppehuse - 1.1.1 og afsnit 9
Gulvet i beboelsesrum og køkken - 3.4.3

Halmfyringsanlæg - 8.1.8
Havepejse - 1.7.1
Hegnsmure - 1.7.1
Hemse - 3.4.6
Højde af garager og udhuse og lignende (11.3.1)
Højde af sommerhus - 10.3
Højde af enfamiliehus - (2.1.1)
Højdegrænseplaner - afsnit 2
Højden i beboelsesrum og køkken - 3.4.2
Højder, måling - 2.3

Ikrafttræden - 1.14
Ildsteder - (1.7.1), afsnit 8
Ildsteder og skorstene - 10.13
Indblæsning - 6.2.2, 7.3.4 og 7.3.7
Indeklima - afsnit 6 og 9.10
Indeklimamærkning - 6.4.1
Indskudte etager (hemse) - 3.4.6
Installationer - afsnit 7 og 9.11
Isoleringsmaterialer - 4.3.8
Isoleringsmaterialer, brændbare - 4.3.8

Jordforurening - 6.5.3

Klage - 1.12
Klasse T tagdækning - 11.1.4
Kolonihavehuse 1.1.1, (1.5.1) og afsnit 13
Komfort - 6.1.1
Kondensfugt - 4.1.3
Konstruktioner - 4.1.2
Kryberum - 4.1.3
Krydsfinerplade - 6.4.2
Kvælstofilte - 6.5.1
Kædehuse - 1.1.1 og afsnit 9
Kælder - (2.3.1) og 6.3.1
Køkken - 3.1.1, 3.4, 6.3.1 og 9.6

- Legepladsredskaber - 9.12
Liberalt erhverv - 1.1.1 og 3.2.3
Luft til forbrænding - 8.2
Luftforbrugende installation - 7.3.2
Luftoverføring - 6.2.4
Luftskifte - 6.3
Lufttæthed - 6.5.2 og 6.5.3
Lydisolering - 4.4.1, 9.8.1 og 9.8.3
Lydmålinger - 1.3.2
Lysningsareal - 8.3.1 og 8.4.4
Længde i skel for garager og udhuse og lignende - 11.3.1
- Mekanisk ventilation - 6.2, 6.3 og 7.3
Mineraluld - 6.4.4
Måleinstrumenter - 7.3.7
Måling - 2.3
- Naboejendom, rådighed over - 1.9
Naboskel, afstand til (2.1.1), 2.4, 2.5 og 10.3.3
Naboskel, højdeforhold - (11.3.1)
Naturlig ventilation - 6.2, 6.3, 7.3 og 9.11.2
Nedrivning - 1.1.2, 1.5.1, (1.5.1) og 1.6.4
Niveauplaner - 2.3.1
Normalt antændeligt - 11.1.5
- Oliefyr - 7.3.2
Ombygning - 1.1.2 og 1.7.1
Opbevaringsrum - 6.3.1 og 9.6.1
Opholdsarealer - bilag B.2.1.2
Opholdszonen, træk i - 6.2.3
Overdækkede arealer, bruttoetageareal bilag A.2.2.3, stk. 3a
Overdækkede terrasser bilag A.2.2.3, stk. 3a og afsnit 11
Overflader - 4.3.6
- Parkerinsarealer - 2.6 og bilag B.2.1.3
Partikler - 6.4.1
Pejse - (7.3.2) og 8.1.1
- Radon - 6.5.2
Recirkulation - 6.2.4
Redningsåbninger - 3.5 og 10.4
Regnskærm - 4.3.7

Renovationsanlæg - 7.6
Renselemme - 8.4.6
Rotter - (4.1.1)
Rumhøjder - 3.4.2
Rækkehuse - 1.1.1 og afsnit 9
Røgrør - 8.4
Røgspjæld - 8.1.9

Sammenbyggede enfamiliehuse afsnit 9 og 11.4.3
Satellitantenner - 1.5.1
Sauna - 6.3.2
Sikkerhedsstillelse - 1.3.3
Skadedyr - (4.1.1)
Skelafstand (2.1.1), 2.5.2, 9.3.3, 10.3.3 og afsnit 12
Skorstene og røgrør - 8.4
Skorstene, skorstensfejning - (1.7.1)
Skorstenselementer - 8.4.9
Skorstensforinger - 8.4.9
Skorstenspipe - 2.5.1
Skure - afsnit 11
Slagger - 6.4.5
Småbygninger på højst 10 m² - afsnit 12
Solafskærmning - 9.8.4 og 9.10.1
Sommerhuse - 1.1.1, 1.5.1 og afsnit 10
Spånplader - 6.4.2
Statikerordning - 1.2.3
Straffebestemmelser - 1.13
Stråtage - 4.5.3 og 8.6
Stuehuse - (1.1.1)
Støjniveau - 4.4.1, 7.1.6 og 9.8.4
Sundhedsmæssigt forsvarlige forhold 4.1.1, afsnit 6, 7.1.3, 7.6.1, 8.4.1 og 8.4.5
Stålskorstene - 8.4.9
Svømmebassiner - 1.7.1 og (2.1.1)

Tagantenner - 2.5.1
Tagdækninger - 4.5.2, 11.1.4 og 11.1.5
Tage - 4.5
Tagetage - (2.1.1)
Tagkviste - 2.5.1
Tagudhæng - 2.5.1
Temperatur - 9.10.1
Termisk indeklimate - 9.10.1

Terrasser - 1.7.1
Terrasser, overdækkede - 1.5.1 og 1.6.2
Terræn - 2.3
Terrænændring - 1.9.1
Tilbygning - 1.1.2
Tilgængelighedskrav - 1.2.2
Tilkørselsarealer - bilag B.2.1.4
Tilslutning til skorsten - 8.3
Tofamiliehus - (1.1.1)
Transparente tagelementer - 11.1.5
Trapper - (2.1.1)
Trinlydniveau - 9.8.2
Træfiberplader - 6.4.2
Træk - 6.2.3
Tæthed af bygningskonstruktion 6.5.2 og 6.5.3
Tæthed af aftrækskanal - 7.3.9
Tørreskab/-tumbler - 7.3.2

U-værdier for bygningsdele - 5.2
Ubebygget areal - bilag B
Udeluft - 6.2.2
Udeluftventil - 6.3.1
Udgravning - 1.9.1
Udhuse og lignende 1.1.1, 1.5.1, 1.6.2, (1.7.1) og afsnit 11
Udnyttelig tagetage (4.3.1) og bilag A.2.2.3
Udsugning - 6.3.1, 7.3.4 og 7.3.7

Vandinstallation - 1.7.1, 7.4.1 og 9.8.4
Varmeanlæg - 7.1.6 og 7.2
Varmeisolering - afsnit 5
Varmeisolering, mindste - 5.5
Varmetabsramme - 5.3
Vaskerum - 6.3.1
Vedligeholdelse - 1.9.1, 7.3.5 og 7.3.6
Velvære - (6.1.1)
Ventilation - 6.2.
Ventilationsanlæg - 6.2, 7.1.6 og 7.3
Ventilationshætte - 2.5.1
Ventilationskanal - 6.3.1, 7.3.8, 7.3.9 og 9.11.2
Ventilationssystemer - 6.2.1
Vindafstivning - (4.2.1)
Vindfang - 3.7.2

Vinduers areal - 5.2.2

Volumenstrøm - 6.3.1

Værn - 3.3.1 og 9.5.1

Vådtrum - 4.6

Wc-rum - 3.1.1, 3.6, 4.6.1, 6.3.1 og 9.8.2

Ændret anvendelse - 1.1.2 og 1.7.1

Åbent ildsted - 8.3.2

Bolig- og Byministeriet
Slotsholmsgade 1, 3. sal
1216 København K.
Telefon 33 92 61 00
Telefax 33 92 61 04
E-mail bm@bm.dk

ETA-Danmark A/S
MK- og VA-godkendelser
Postboks 54
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 20 20
Telefax 45 76 33 20
E-mail eta@etadanmark.dk

SBI
Statens Byggeforskningsinstitut
Postboks 119
2970 Hørsholm
Telefon 45 86 55 33
Telefax 45 86 75 35
E-mail sbi@sbi.dk

DS
Dansk Standard
Kollegievej 6
2920 Charlottenlund
Telefon 39 96 61 01
Telefax 39 96 61 02
E-mail ds@ds.dk